Ушбу сонда: **2** ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАДА **3** ТВ ДАСТУРИ **4** ЗАҲИРИДДИН МУҲАММАД БОБУР: «БОРИ ЭЛГА ЯХШИЛИГ ҚИЛҒИЛ»

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ · ОЛИЙ БАХТ

OʻZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION of TRADE UNIONS of UZBEKISTAN

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 13 феврал, шанба № 23 (670)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Кристиан Монс: Ўзбекистон эришган ютуқлар бизни лол қолдирди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 12 феврал куни мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган француз ишбилармонлари билан учрашди. Хабар қилинганидек, ушбу делегацияга Франция корхоналари уюшмасининг Ўрта Осиё ва Кавказорти мамлакатлари билан ҳамкорлик бўйича қўмитаси раиси Кристиан Монс раҳбарлик қилмоқда. Франциянинг йирик банклари, етакчи корпорациялари, шунингдек, иқтисодиётнинг муҳим таянчи ҳисобланган кичик ва ўрта бизнес билан шуғулланувчи корхоналари мазкур уюшма таркибидан жой олган. Ўзбекистонга ташриф буюрган делегация сафида уларнинг кўпчилигидан вакиллар бор.

Дўрмон қароргоҳида бўлиб ўтган мулоқот чоғида давлатимиз раҳбари француз ишбилармонларининг бу ташрифи Францияда Ўзбекистонга қизиқиш тобора ортиб бораётганини яна бир бор тасдиқлашини ҳамда икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларнинг янада ривожланишига янги имконият яратишини таъкидлади.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон-Франция иқтисодий муносабатларига назар ташласак, ўзаро алоқалар йилдан-йилга кенгайиб бораётганини кузатиш мумкин. Мисол сифатида товар айирбошлаш ҳажми кўрсаткичларини келтириш мумкин. Бу борадаги кўрсаткич 1995 йилда 16 миллион АҚШ долларини ташкил этган бўлса, ўтган йили у 172 миллиондан ошди.

Учрашувда Президент Ислом Каримов меҳмонлар диққатини, асосан, Ўзбекистон иқтисодиётига сармоя ётқизиш масалаларига қаратди. Хусусан, 1998 йилда ўзлаштирилган сармоя ҳақида тўхталиб, бундан фақат хорижий манбалар ажратилса, у 1,2 миллиард АҚШ долларини ташкил этишини алоҳида қайд этди. Жорий йил учун ҳам сармоя дастури тасдиқланган. Унга киритилган лойиҳалар устувор, деб белгиланган ва бу йил 2,3 миллиард долларлик сармояни ўзлаштириш кўзда тутилмоқда, деди Ислом Каримов.

Давлатимиз раҳбари етакчи француз ишбилармонларидан иборат йирик делегациянинг Ўзбекистонга катта қизиқиш билан ташриф буюриши бир неча омил билан изоҳланишини айтди. Аввало, мамлакатимиздаги сиёсий ва иқтисодий барқарорлик. Ҳар қандай давлатда сиёсий ва иқтисодий барқарорлик ҳукм сурмас экан, у ерга хорижий сармоя жалб этишга уринишдан фойда йўқ. Хорижий ишбилармон учун энг муҳими юртдаги тинчлик ва иқтисодий барқарорликдир. Фақат ана шу икки омил ётқизилган сармоя эртага фойда билан қайтишини кафолатлай олади. Собиқ иттифоқ ҳудудидаги янги мустақил давлатларда Ўзбекистондаги каби сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан барқарор вазиятни топиш мушкул.

Иккинчидан, Ўзбекистон жуда катта табиий заҳирага эга. Бу заҳиралар сирасига рангли металлар, нефт ва газ, пахта ва ипак, шунингдек, кўплаб бошқа стратегик хомашёларни киритиш мумкин. Президент Ислом Каримовнинг таъкидлашича, америкалик мутахассислар ҳисоб-китобларига кўра, Ўзбекистоннинг табиий заҳираси пулга чақилганда, 3 триллион АҚШ долларини ташкил этади.

Хорижлик мутахассисларнинг эътибор ва қизиқишини кучайтирган яна бир муҳим омил инсоний ресурслардир. Ўзбекистон жуда кўп малакали мутахассисларга эга, уларнинг билим ва маҳорати хорижлик ҳамкасбларидан асло қолишмайди. «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси, Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи ва хорижлик ҳамкорлар билан биргаликда бунёд этилган бошқа йирик иншоотларда меҳнат қилаётган ишчиларнинг деярли барчаси маҳаллий аҳоли вакилларидан ташкил топгани бунга яққол мисол бўла олади.

Ўзбекистонда ишчи кучи нисбатан арзон. Бинобарин, хорижлик шериклар ўз маҳсулотини Ўзбекистонда ишлаб чиқаришни йўлга қўйса, маҳсулот сифати ўзгармаган ҳолда, унинг таннархи анча арзон тушади. Бу икки томон учун ҳам фойдалидир.

Хорижликларнинг Ўзбекистонга қизиқиши тобора ортаётганининг яна бир муҳим шарти шуки, давлатимиз ишончли тўлов қобилиятига эга, деди Ислом Каримов. Ўзбекистон ўз имкониятларидан келиб чиққан ҳолда сармоя жалб этади. Яъни, ўз ташқи иқтисодий сиёсатини жалб қилинган сармоя ўзлаштирилгач, албатта фойда бериши зарур, деган нуқтаи назар билан юритади. Шунга кўра, устувор соҳалар белгиланади, сармоядорларга кўплаб имтиёзлар берилади, шарт-шароит яратилади. Айрим давлатларда бўлгани сингари, сармояни олиб, кейин уни вақтида ўзлаштира олмай, қарзга ботиш Ўзбекистоннинг сармоявий сиёсатига ётдир.

Давлатимиз раҳбари меҳмонлар делегацияси вакиллари орасида Ўзбекистон билан анчадан буён ҳамкорлик қилиб келаётган айрим банк ва компаниялар вакиллари ҳам борлигини айтиб, икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик алоқаларини ривожлантиришга ҳисса қўшаётгани учун уларга миннатдорлик билдирди. Бу банк ва компаниялар сирасига «Сосьете женерал», «Банк креди ду Франс», «Текнип», «Топмсон», «Буиг»ни қўшиш мумкин. Шунингдек, Ислом Каримов Франция ишбилармонларидан иборат йирик делегациянинг Ўзбекистонга ташрифини ташкил этишга катта ҳисса қўшган ва ушбу мулоқотда иштирок этаётган Франциянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Жан-Клод Ришар фаолиятидан ҳам мамнуният изҳор этди.

Учрашувда Ўзбекистондаги хусусийлаштириш жараёнига ҳам эътибор қаратилди. Президент Ислом Каримов айни пайтда юртимиздаги айрим йирик корхоналар акцияларига халқаро тендер эълон қилинганини айтиб, бу танловда франциялик ҳамкорларнинг иштирок этишига умид билдирди. Энергетика, коммуникация, машинасозлик ва шу жумладан қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, автомобилсозлик, самолётсозлик, нефт кимёси, сайёҳлик, кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш каби соҳаларда истиқболли ҳамкорлик ўрнатиш мумкинлигини таъкидлади. Давлатимиз раҳбари меҳмонларга Ўзбекистон-Франция банкини ташкил этиш таклифини ҳам билдирди. У қўшма лойиҳаларни молиялаштириш, қўшма корхоналар ҳисоб-китобини юритишдан ташқари, сармоядорлар фаолиятини кафолатловчи муассаса сифатида ҳам фаолият кўрсатган бўлур эди, деди Ислом Каримов.

Франция корхоналари уюшмасининг Ўрта Осиё ва Кавказорти мамлакатлари билан ҳамкорлик бўйича қўмитаси раиси Кристиан Монс самимий мулоқот ва Ўзбекистондаги шарт-шароит билан таништиришдаги очиқлик учун Президент Ислом Каримовга миннатдорлик билдирди. Россия ва бошқа давлатлардаги инқирозни ҳисобга олганда Ўзбекистондаги юксалишлар мамлакатимизнинг тўғри иқтисодий сиёсат юритаётганини кўрсатишини таъкидлади. Меҳмон Ўзбекистон Ўрта Осиёда етакчи ўринни эгаллаётганини қайд этар экан, мамлакатимиз эришган ютуқлардан лол қолганини яширмади. Биз Францияга Ўзбекистонда ҳеч қандай хавотирсиз иш бошлаш мумкин, деган ишонч билан қайтамиз. Мамлакатингиз иқтисодиётида кечаётган ўзгаришларда француз ишбилармонларининг ҳиссаси кўпайишини истаймиз, деди у.

К.Монс Ўзбекистонни стратегик ҳамкор, деб билишини айтиб, юртимизга ташрифидан кўзланган мақсад ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш учун янги имкониятлар очишдан иборат эканини маълум қилди ва Президентимизга ўттизга яқин лойиҳа рўйхатини топширди. Мазкур лойиҳалар бўйича томонларни қизиқтирган масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси В.Голишев, Бош вазир ўринбосари Б.Ҳамидов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

Анвар БОБОЕВ, (ЎзА)

Бир Фармон шарофати

ЭЛИНИ СУЙГАН СУННАТ ЧОЛ

Арнасой тумани марказида Норбой деган ижодкор яшайди. Дилкаш, тафаккур олами бой, мушоҳадалари кенг йигит. Туманга фалон газета ёки журналдан мухбир келибди, деб эшитса, топмай қўймайди. Қўйнида ҳамкасбига аталган янгилигу хабарлари ҳамиша бисёр.

Икковимиз бу гал ҳам узоқ суҳбатлашдик. Нархнаводан, об-ҳаводан айланиб мавзуимиз тўйларга келиб қолди.

— Президентимизнинг тўйлар ва маърака-маросимларни ўтказишда тартиб ўрнатиш ҳақида Фармон чиқарганлари айни муддао бўлди-да, — деди у. — Суннат чолга ўхшаганлар газетани ёнига солиб, қайси тўйнинг маслаҳатига борса, «Мана бу ёзувларга ҳам қараб қўйинглар» деб юрибди.

— У киши ким? — деб сўрадим ундан.

— Юринг, таништираман...

Суннат ота хушчақчақ киши экан. «Олтин водий» фермер хўжаликлари уюшмасида чорак аср сувчи ва оддий ишчи бўлиб ишлабди. Лекин кўринишидан қариликдан кўра ёшлик кўпроқ уфуриб турган одам «Суннат чол» бўлиб қолганлигидан ажаблanganимни яширолмадим. Сўзларимни эшитиб, кулди.

— Олтмишдан ошиб, пенсияга чиққач, чолмизда. Танимаган, билмаганлар 50-55 ни берса, билганлар бова дейишади. Мана бу Норбой «ёзувчи» эса ҳамиша жўрасидай ҳазиллашиб, «Суннат чол бова» деб мурожаат қилади. Чоли-ку майли-я, бовасига нима бор, десам, «Тўй-ҳашамларда ҳамиша маслаҳатчисиз, жонкуярсиз, шу хислатларингиз учун ҳам бова деяверай» дейди.

Шунда пайғамбаримизнинг «Сизларнинг яхшиларингиз ўзи ёш бўлса-да, кексаларга таассуб қилиб, ўзини ёш кўрсатишга уринмайдиганларингиздир» деган ҳадисини эсладим. Шунда Суннат «бова» яхши одам экан-да, деган ўй ўтди кўнглимдан.

Ана шу яхши одамнинг наздида ўзбек халқи жаҳондаги энг буюк халқ бўлади, агар...

— Агар тўйларда биз дастурхондан спиртли ичимликларни олиб ташлаб, шоҳмот, кураш ва спортнинг бошқа турлари бўйича мусобақалар ташкиллаштирсак, — дейди у. — Ўшанда тўйлар қизиқарли ўтишини кўринг, бора-бора ўзбекларни спортда ютадиганлар ҳам топилмай қолади.

Суриштирсам, Суннат ака тенгқури Отақул Сафаров билан биргаликда бултур бешта тўйда шоҳмот ва кураш мусобақаси ўтказишга бош-қош бўлибди. Чўлқуварлар Аҳмад ака, мулла Жаббор ва Ҳикматулла Ашуров деган кишиларнинг тўйларида ўтган шоҳмот мусобақаларини зўр қониқиш ва завқ билан эслаб юришаркан.

— Ўшанда ишқибозлар қуршовида турнир ўтказганмиз. Ўйинлар шу қадар қизиқарли бўлган эдики, бунақасини фақат орзу қилиш мумкин десам, ишонаверинг, — дейди у.

Юртбошимиз Фармони эълон қилинган кунларда врач Мансур Бекбоев ўғиллари Ўткиржон ва Зокиржонларнинг қўлларини ҳалоллатибди. Ана шу тўйда ҳам Суннат ака бош бўлиб, шоҳмот мусобақаси ўтказибди. Биринчи ўринни Суннат аканинг ўғли Шуҳрат Рўзиқулов олган бўлса, иккинчи ўринни шифокор Ғиёсиддин Аҳмедов олибди. Учинчи ўрин эса... Суннат акага насиб этибди.

— Совринларни эгаларига топширар экан, Суннат чол яхши тилак қилди, — дейди Норбой Жиянов.

— Илоҳо, мана шундай шоҳмот мусобақалари тўйларимизда оммалашиб кетсин. Нафақат шоҳмот, югуриш, кураш ва бошқа мусобақалар ўтказиш анъана тусини олса, болаларимиз, ўспирин йигитлар ҳар доим ўзларини курашга шай ҳолда тутсалар, биз, ўзбеклар жаҳонда биринчи бўламиз.

— Тўйларда шунақа мусобақалар эриш туюлмайдими? — деб сўрадим ундан.

— Аждодларимиз арок ичказиб тўй қилишмаган. Кураш, шеърхонлик, аскиябозлигу кўпкари сингари фойдали мусобақалар ташкиллаштирилган. Юртбошимизнинг Фармонида ҳам худди шундай маънавий завқу шавқ ҳақида ёзилгани бежиз эмас.

Келдиёр ЖЎРАҚУЛОВ, «Ишонч» мухбири.

Келажакка ташланган нигоҳ

«УМИД»: ТАНЛОВ ДАВОМ ЭТАЯПТИ

Пойтахтимиздаги Республика Банк Молия академияси биносида иқтидорли ёшларнинг чет элларда ўқишларини қўллаб-қувватлаш «Умид» жамғармаси грантлари учун бўлиб ўтаётган танловнинг тўртинчи босқичи якунланди. Бу босқичда Ўзбекистоннинг таниқли олимлари, шоир ва ёзувчилари, санъаткорлари талабгорларнинг маънавияти ва маърифати қанчалик мустаҳкам эканини имтиҳон қилишди. Агар танловнинг дастлабки босқичида икки мингга яқин талабгорлар ўз кучини синаб кўрган бўлса, кейинги босқичларга уларнинг 365 нафари йўлланма олди.

— Бу йилги танлов ҳам ўтган йиллардаги каби қизғин ўтаяпти, — дейди биз билан суҳбатда «Умид» жамғармаси ижрочи директори Маннон Раҳимов. — Талабгорларнинг сони ҳам кўп, танловга бўлган қизиқиш ҳам тобора ўсиб бораяпти. Ёшларнинг илм олишга бундай рағбат туйгани албатта хайрли. Кези келганда, бир гапни айтиб ўтсам: «Умид» жамғармасининг иши фақат танлов ўтказиш ёки ёшларни четга жўнатишдангина иборат эмас. Биз ўқитаётган болаларимизнинг келажаги, уларнинг хорижий таълим даргоҳларида фанларни қандай ўзлаштираётгани, юриш-туриши, ҳаёти ҳақида ҳам қайғурамиз. Бу ишда бизга давлатимизнинг хорижий мамлакатлардаги элчихоналари яқиндан кўмак беради. Шунингдек, Ўзбекистонга қайтиб келганидан кейин уларни иш билан таъминлаш, ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари ҳам диққат марказимизда. Президентимиз Фармони билан хорижда илм олиб, тажриба ошириб келаётган ёшлар истиқболи ҳақида қайғуриш, уларни жой-жойига қўйиш билан шуғулланувчи махсус ишчи гуруҳи ташкил этилган эди. Жамғармамиз «Умид» йўналиши бўйича чет мамлакатларда ўқиб келаётганларнинг салоҳиятини атрофлича ўрганиб, ана шу махсус гуруҳга тегишли тавсия ва таклифлар беради. Мақсад — ёшлар истеъдоди ва салоҳиятига яраша ўз ўринларини топсин.

Шундай қилиб, танловнинг асосий босқичлари якунланди ҳисоб. Келгуси ҳафта талабгорларнинг умумий йиққан баллари эълон қилинади. Ундан кейин эса керакли баллни тўплашга муваффақ бўлганлар танланган мамлакатлар бўйича хорижий тиллардан суҳбат ҳамда расмий тест синовларидан ўтишади. Хорижий мутахассислар оладиган ушбу синовлардан ҳам муваффақиятли ўтган ёшлар «Умид» йўналиши бўйича Президент грантларини қўлга киритади.

Ф. АРЗИЕВ, ЎзА мухбири.

Қишлоқ оқшомлари нега зерикарли?

ҚУРУҚ САВЛАТ КОШОНА

Халқимизнинг миллий маданияти, қадимий урф-одатлари билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Мозийга бир-бир назар ташланса, аждодларимиз маданият, маънавият масалаларига алоҳида эътибор берганликларига ишонч ҳосил қиламиз. Ўтмишсиз келажак йўқ. Мамлакатимизда шу анъаналарга таянган ҳолда ёшларни баркамол инсонлар этиб тарбиялаш юзасидан кенг кўламли ишлар амалга ошириляпти.

Ҳаётимиздаги ўзгаришлар нақадар катта эканлигини азим Тошкентимиз жамолида ҳам кўриш мумкин. Замонавий маъмурий ва турар жой бинолари, кенг, равон кўчалар, хиёбонлар хорижликларни ҳам мафтун этмоқда. Бу мустақиллик нақадар улуғ неъмат эканлигини кўрсатувчи ёрқин мисолдир.

Бахтга қарши ўтмишдан бизга мерос бўлиб қолган бебаҳо бойлик — маданият масканларини, кошоналарни авайлаб-асраш, улардан унумли фойдаланиш ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек эмас. Тошкент - Тўйтепа йўналиши бўйлаб кетаётган йўловчи пойтахт сарҳадини ҳатлаб ўтиши билан ҳайрат ила ён-атрофга назар ташлайди. Боиси савлат тўкиб турган маҳобатли бино беихтиёр эътиборни тортади. Бу Ўрта Чирчиқ туманидаги Охунбобоев номли деҳқон-фермер ширкатлар уюшмасига қарашли маданият саройидир. Таъкидлашларича бу даргоҳ бир вақтлар ҳақиқий маданият ўчоғи бўлган. Унинг муҳташам ва серфайз саҳнасида халқ ҳофизлари, сўз усталари ўз санъатларини намойиш этишган. Қишлоқ кишиларига завқу шавқ бағишлашган. Ўшанда ҳар оқшом мазмунли, мароқли ўтган.

Хўш, маданият саройининг бугунги аҳволи қандай? Ҳамроҳимиз — тракторчи йигит бекорга у ерга бориб, вақт кетказмасликни маслаҳат берди. Билсак, саройга қулф урилганига анча бўлган экан. Ҳатто ёшларга қувонч бағишлаб ишлаб турган тўқувчилик цехи ҳам ўз фаолиятини тўхтатибди.

Маданият саройи ўзига хос меъморий услубда қурилган. Совуқдан жунжиган вужудимизни ичкарига оламиз. Бироқ хоналарнинг ҳаммаси тақа-тақ берк. Сарой ҳувиллаб қолган. Ним қоронғи жойдан ўтиб кутубхонага яқинлашдик. Иссиқ кийимга ўралиб олган кутубхоначи қизлар бизни кўриб хижолат тортишди. Кутубхонада лоақал бир-икки нафар китобхон бўлмаса қизиқ кўринар экан. Мудира Шоира Ярашеванинг таъкидлашича, ўн олти минг аҳолига хизмат қиладиган зиё масканида 45 минг нусха китоб бор. Лекин ёшлар севиб ўқийдиган ўзбек тилидаги адабиётлар жуда кам. Ходимларни хижолат қилмай маданият саройининг иккинчи бўлагига йўналамиз. Тикув цехи иш бошлаганига бир ҳафта бўлибди. Ажойиб бино бекор ётганини кўрган моҳир ташкилотчи Комилахон Эргашева иш ахтариб юрган қизларга ҳунар ўргатишга жазм қилибди. Аммо муаммолар кўплигидан эртага уялиб қолмасак эди, дея хижолат чекарди.

Анча вақт ўтгач, маданият саройи мудираси Юлдуз Умарова билан рўбарў бўлдик.

— Ёз келсин, ишларни юриштириб юборамиз. Ҳозир қиш, ким ҳам маданият саройига келарди, — деди у.

Унинг мулоҳазалари бизни гоят ажаблантирди. Ахир дала юмушларидан бўшаган қишлоқ йигит ва қизлари кўнгилли дам олиб, ҳордиқ чиқариш учун қаерга боришни билмай юришибди-ку. Афсус билан эътироф этишларича, кутубхонага берилган энг сўнгги жойни ҳам қайсидир «ишбилармон»га бўшатиб беришибди. Китобдан нима фойда, ижарадан эса мўмай даромад тушиб туради, деб ўйлашган бўлса керак-да. Маданият, маънавият масалаларига шу каби бир ёқлама ёндошиб кўп нарса ютқизаяпмиз. Яна бир нарса кўнглимни хижил қилди: катта маблағ сарфлаб келтирилган музика асбобларини чанг босиб ётибди. Негадир томоша залининг эшиги михлаб ташланган. Бир амаллаб залга кирамиз. Салкам 700 кишилик зални кузатиб ачиндик. Бино пештоқлари нураб тушган, томдан чакки ўтаётир. Бундай ноxуш манзаранинг сабаби сўралса, маблағ йўқлигини рўкач қилишади. Беихтиёр саволлар яна бизга тинчлик бермайди. Наҳотки, шунчалик ожиз кишилар бўлиб қолдик. Лоақал ҳашар йўли билан бу саройни таъмирлаб, кўнгилдагидек фойдаланиш мумкин-ку! Ахир хўжалик мутасаддилари ўзлари ишлайдиган идорани қойилмақом қилиб таъмирдан чиқаришибди-ку. Ҳамма гап ҳохишда, масъулиятни ҳис этишда. Чамаси хўжалик мутасаддилари Президентимизнинг маънавиятни мустаҳкамлаш учун меҳнат ва маблағни аяш ўз келажагига болта уришдир, деган пурҳикмат сўзларини унутган кўринишади.

Темир ҚУРБОНОВ, «Ишонч»нинг махсус мухбири.

ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНА

III. МЕҲНАТ ТАЪТИЛИ

Ўзбекистон КУФК бош ҳуқуқий нозири Ҳамидулла Премқулов билан суҳбат

(Давоми. Боши 13,29 январ сонларида.)

— Иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътиллар бериш ҳақида сўз юритсак.

— Меҳнат Кодексининг аввалги қонунлар мажмуидан фарқли ҳолда бундай таътилнинг максимал давомийлигини белгиламайди. Айтиш керакки, иш ҳақи сақланмаган ҳолдаги таътиллар ходимнинг аризасига, яъни унинг эҳтиёжига қараб берилади. Бунда таътил даврининг давомийлиги ходим билан иш берувчининг келишувига биноан белгиланади.

— Ҳамидулла ака, шу ерда бу масалани янада аниқроқ ёритиб кетсак. Дейлик, ходим зарурат юзасидан иш берувчидан иш ҳақи сақланмаган ҳолда ўн кунлик меҳнат таътили сўради. Имконият даражасида иш берувчи ҳам ходимнинг бу талабини қаноатлантирди. Бундай вазиятларда, агар ходим ўн кун, йигирма кун, ёки бир ой, бир ярим ой вақт давомийлигидаги таътил сўрашидан қатъий назар, сиз айтган тартибда амалга ошириладими?

— Ҳа. Лекин шуни унутмаслик керакки, мана шундай таътилнинг икки ҳафтаси, яъни 14 куни, агар корхонада мавжуд Ички меҳнат қоидаларида ўзга ҳолатлар кўрсатилмаган бўлса, йиллик меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берувчи иш стажига қўшилади. Қолган қисми эса бундай ҳуқуқни бермайди. Меҳнат шартномаси тарафларнинг келишувига биноан бундай таътил муддатидан илгари тўхтатилиши ҳам мумкин. Шу ерда битта истисно мавжуд: икки ёшдан уч ёшгача бўлган боласини тарбиялаш учун иш ҳақи сақланмаган таътилда бўлган аёллар хоҳлаган вақтларида бу таътилни тўхтатиб, ишга қайтишлари мумкин. Яъни бундай ҳолатда иш берувчининг розилиги талаб этилмайди.

— Амалиётда шундай ҳолатларни учратиш мумкинки, баъзан хомашё йўқлиги муносабати билан ёки бошқа сабабларга кўра иш берувчи ходимларни мажбурлаб ёки бошқа йўллар билан ариза ёздириб, иш ҳақи сақланмайдиган таътилларга чиқариб юборади...

— Бундай ҳаракат қонунчиликка тамомила зиддир. Корхона қандай сабабларга кўра иш тўхтаб қолишидан қатъий назар, бунда ходимнинг айби бўлмаса албатта, Меҳнат Кодексининг 159-моддасига биноан «ходимнинг бекор туриб қолиш ҳолати» — деб тан олинади ва бундай даврнинг барча муддати учун ходимнинг ўртача иш ҳақи сақланиши керак.

Биз юқорида тарафларнинг келишувига асосан берилиши мумкин бўлган иш ҳақи сақланмаган таътиллар ҳақида сўз юритдик. Энди эса, келинг, худди шу турдаги таътилларнинг берилиши мажбурий бўлган ҳоллар ҳақида тўхтайлик. Меҳнат Кодексининг 150-моддасида кўрсатилишича, қуйидаги ходимларга уларнинг хоҳишига кўра муқаррар тартибда шундай таътиллар берилади:

— ишлаётган биринчи ва иккинчи гуруҳ ногиронларига ва 12 ёшга тўлмаган икки ёки ундан ортиқ фарзандларни тарбиялаётган аёлларга ҳар йили 14 календарь йилига қадар;

— икки ёшдан уч ёшгача бўлган болани парвариш қилаётган аёлларга боласи уч ёшга тўлгунга қадар.

Бу ерда кўрсатилган даврлар кафолатланган муҳлат ҳисобланади ҳамда ўз ўрнида ходимнинг розилиги, хоҳиши билан қисқартирилиши ёхуд бундай таътилдан умуман фойдаланмаслиги ҳам мумкин.

— Бундай тоифадаги ходимлар шу таътилдан янада узоқроқ муддатда фойдаланишлари мумкинми?

— Мумкин, лекин бунинг учун иш берувчининг розилиги бўлиши керак. Мана шу муқаррар тартибда бериладиган иш ҳақи сақланмаган ҳолдаги таътилдан ўзгалари, агар иш берувчининг розилиги бўлмаса берилмаслиги ҳам мумкин. Бу ҳолатга эса, ўз навбатида ходимга нисбатан меҳнат муносабатларида одатий ҳол деб қаралади.

Иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган таътил даврида ишга қайта чақириб олиш (муддатидан илгари) умумий асосларда амалга оширилади.

— Фойдаланилмаган таътиллар учун пулли компенсация тўлаш тартиблари ҳақида бафуржа тўхталиб ўтсак. Чунки амалиётда фойдаланилмаган бир неча йиллик таътилларга ҳақ тўлашда кўпчилик иш юритувчилар баъзи бир қўпол хатоларга йўл қўйиши натижасида қонун бузилиши ҳолатларини учратамиз.

— Меҳнат Кодексининг 151-моддаси, биринчи қисмида кўрсатилишича, меҳнат шартномаси бекор қилинганда, ходимга фойдаланилмаган барча йиллик асосий ва қўшимча таътиллар учун пуллик компенсация тўланиши шарт. Эътибор беринг-а, мана шу моддада «барча йиллик асосий ва қўшимча таътиллар учун» — деган ибора ишлатилган. Батафсил тўхталадиган бўлсак, меҳнат қонунчилигида йиллик таътилнинг умумий давомийлиги 48 иш кунидан кўп бўлмаслиги белгилаб қўйилган. Бу дегани барча йиллар учун фойдаланилмаган таътилларни жамлаганда 48 иш кунидан ошмаслиги керак, дегани эмас. Дейлик, уч йиллик таътил жамланиб қолган бўлса, агар бир йиллик таътилни 24 кундан иборат деб олсак, демак, умумий давомийлик 72 кунни ташкил қилади. Бундай пайтда меҳнат шартномаси бекор қилинаётган бўлса мана шу 72 кун учун ҳақ тўланиши керак. Ана шу йиллик таътил учун эса Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 11 мартдаги 133-сон қарори 6-иловасининг «ўртача иш ҳақини ҳисоблаб чиқиш тартиби»да кўрсатилганидек, пулли компенсация қуйидагича ҳисоблаб чиқилади:

1. Таътиллар вақтига ҳақ тўлаш, ишдан бўшатиш нафақасини, ишсизлик нафақасини тўлаш учун ўртача ойлик иш ҳақи биринчи йил ишловчиларга ҳисоблаб чиқиш кунидаги тарификация бўйича белгиланган иш ҳақи ёки лавозим маошидан келиб чиққан ҳолда уларни ўн иккидан бирга (олти ой тўлиқ ишлаганларга олтидан бирга; етти ой тўлиқ ишлаганларга еттидан бирга ва ҳоказо), ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртлари ўқувчилари учун ҳисоблаш даврида тарификация бўйича белгиланган иш ҳақи ёки лавозим маошидан ошган суммани ўндан бирга оширган ҳолда ҳисоблаб чиқарилади.

Уларга ишбай асосида ишлаб топилган қўшимча иш ҳақи, мукофотлар, қўшимча тўловлар, иш ҳақига қўшимча ҳақлар ва ижтимоий суғурта бўйича бадаллар ҳисобланадиган бошқа тўловлар киради.

2. Йил охирида ортиқча бажарилган соатлар учун ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртлари ўқитувчиларига қўшимча ҳақ ушбу соатлар бажарилаётган вақтда амалда бўлган ставкалар бўйича тўланади.

Ходимларга иш даврида, уларнинг хоҳишига кўра, йиллик таътилнинг Меҳнат Кодексида белгиланган энг оз муддатидан (ўн беш иш кунидан) ортиқча қисми учун пуллик компенсация тўланиши мумкин. Яъни ходимнинг йиллик меҳнат таътили локал ҳужжатларга биноан 18, 24 кун, бир ой ва ҳоказо қилиб белгиланган бўлса, ходим ўз истаги бўйича шу таътилнинг ўн беш иш кунидан юқори қисмини пуллик компенсация билан алмаштириш ҳуқуқига эгадир. Иш берувчи эса бунга амал қилиши шарт. Меҳнат Кодексининг 137-моддасида назарда тутилган қўшимча таътиллардан ва 149-моддада кўрсатилган ижтимоий таътиллардан қуйидаги ходимлар фойдаланадилар:

— ҳомиладорлик ва туғиш таътиллари;

— болаларни парваришлаш таътиллари;

— ўқиш билан боғлиқ таътиллар;

— ижодий таътиллар.

Шунингдек, Меҳнат Кодексининг 152-моддасига асосан, жамоа шартномасида ёки ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан меҳнат шартномаси бекор қилинганда (шу жумладан унинг муддати тугаши муносабати билан ҳам) ходимларнинг хоҳишига кўра, йиллик асосий ва қўшимча таътилларни бериб, ундан кейин меҳнат муносабатларини бекор қилиш ҳоллари назарда тутилиши мумкин. Бу ҳолда таътил тугаган кун меҳнат шартномаси бекор қилинган кун деб ҳисобланади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган таътил даврида ходим меҳнат шартномасини унинг ташаббуси билан бекор қилиш тўғрисида огоҳлантиришнинг қонун ёки тарафларнинг келишуви билан белгиланган муддати тугаган бўлса, қайтариб олишга ҳақли эмас. Меҳнат шартномаси унинг муддати тугаши муносабати билан бекор қилинганда кейинчалик меҳнатга оид муносабатларни бекор қилиш шарти билан, гарчи ҳақиқатда ишланган вақт ҳамда таътил вақтининг умумий йиғиндиси меҳнат шартномаси муддати чегарасидан чиқиб кетган тақдирда ҳам, таътил берилиши мумкин. Бу ҳолатда меҳнат шартномасининг амал қилиниши таътил тугагунга қадар узайтирилади.

Меҳнат шартномаси ходимнинг айби билан бекор қилинган ҳолларда эса, йиллик асосий ва қўшимча меҳнат таътилидан асл ҳолида фойдаланишга йўл қўйилмайди.

Суҳбатдош: Дилором АЛЛАҚУЛОВА.

Саволларингизга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими мудири Маҳмуджон ИСАЕВ жавоб беради.

Савол: Каттақўрғон шаҳар газлаштириш ва газ билан таъминлаш идораси 1998 йил шартнома асосида Каттақўрғон қурилиш материаллари заводини газ билан таъминлаб турган ва 17 миллион сўм дебитор қарз бўлиб қолган. Каттақўрғон қурилиш материаллари заводи ушбу қарзни протокол асосида ўзаро ҳисоб-китоб қилиш йўли билан сентябр ойида 30 миллион сўм қилиб тўлаган. Натижада Каттақўрғон газлаштириш идораси Каттақўрғон қурилиш материаллари заводидан 1 октябрга қадар 13 миллион сўм қарз бўлиб қолган.

Шаҳар давлат солиқ инспекцияси корхоналар ўртасида тузилган ўзаро ҳисоб-китоб далолатномасига асосланиб Каттақўрғон қурилиш материаллари заводининг солиқдан йиғилган 336 минг сўмлик қарзини Каттақўрғон шаҳар газлаштириш идорасининг ҳисоб рақамидан инкассага қўйиш йўли билан ундириб олган.

Биз солиқ инспекцияси бошлиғига солиқни бу ҳисоб рақамидан тўлашга ҳаққимиз йўқлигини тушунтирдик. Бироқ эътирозларимиз инобатга олинмади. Уларнинг ҳаракати тўғрими?

З.Отақулов, Каттақўрғон шаҳар газлаштириш идораси бош ҳисобчиси.

М.Мамадалиев, ҳуқуқ маслаҳатчиси.

Биздан сўрабсиз

Жавоб: Солиқ инспекцияси 22 декабр 1995 йилда қабул қилинган, 1996 йил 27 декабрда ўзгартириш киритилган Олий Мажлиснинг «Ўз муддатида тўланмаган солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ундириш тўғрисида»ги қонуннинг 8-моддаси 2-бандига асосланиб ҳаракат қилган. Шундан хулоса чиқариб айтиш мумкинки, шаҳар давлат солиқ инспекцияси ходимларининг ҳаракати қонуний.

Биздан сўрабсиз

Савол: Мен Наманган вилояти Чортоқ туман Навоий жамоа хўжалигида механизатор бўлиб ишлайман. 1997 йил январ ойидан 1998 йилнинг январига қадар мени Чортоқ МТП ихтиёрига ўтказишди. Йил бўйи арзимаган 23329 сўм иш ҳақи олдик. Норози бўлиб МТП директори ва бош ҳисобчига бир-неча бор мурожаат қилдик. Лекин ҳеч қандай натижа бўлмади.

Шунингдек, 1998 йил январ ойидан декабрига қадар Навоий жамоа хўжалигида ҳам 21000 сўмдан ортиқ иш ҳақимиз бор. Бу масалалар бўйича туман ҳокимлигига ҳам бир неча бор мурожаат қилгандик, аммо бу ерда ҳам илтимосларимиз жавобсиз қолдирилди. Энди бу масалаларни қандай ечишни маслаҳат берасиз?

Жамолиддин Эргашев, механизатор.

Жавоб: Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида ходимни бир корхонадан бошқа корхонага ўтказиш кўзда тутилмаган. Агар Сиз, қонунга биноан меҳнат муносабатлари бекор қилинмаган ҳолда Чортоқ МТП ихтиёрига ўтказилган бўлсангиз, бу ҳаракат ноқонуний ҳисобланади. Шу боис, ҳақ-ҳуқуқларингизни тиклаш учун агросаноат уюшмасининг туман қўмитасига (агар касаба уюшма аъзоси бўлсангиз) ёки бевосита судга мурожаат қилишга ҳақлидирсиз.

Биздан сўрабсиз

Савол: Мен Сурхондарё вилояти Бойсун автомобиль йўллари бошқармасида 1991 йилдан буён ишлаб келмоқдаман. Ёшим 49 да, 1981 йилдан буён электрпайвандчи вазифасидаман. Биз электрпайвандчиларнинг пенсияга чиқишида имтиёзлар назарда тутилганми?

Чори Ҳикматов, Сурхондарё вилояти.

Жавоб: Имтиёзли тартибда пенсияга чиқиш ҳуқуқини берувчи ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичлар рўйхатлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 12 майдаги 250-сонли қарори билан тасдиқланган.

Шунга биноан, электрпайвандчиларга қуйидаги имтиёзлар белгиланган:

2-сон рўйхатга мувофиқ кемалардаги ёпиқ ҳавзалар, баклар, цистерналар ва бўлимлар ичида автоматик, яримавтоматик машиналарда ва қўл усулида пайванд қилувчи электрпайвандловчилар умумжорий пенсия ёшидан 10 йил аввал пенсияга чиқиш ҳуқуқига эгадирлар;

3-сон рўйхатга мувофиқ умумжорий пенсия ёшидан 5 йил аввал пенсияга чиқиш ҳуқуқи қуйидаги пайвандловчиларга берилган:

— кесиш ва қўл усулида пайвандлаш, яримавтоматик машиналарда, шунингдек таркибида хавфлилиги бўйича 3-тоифадан паст бўлмаган зарарли моддалар бор бўлган флюсларни ишлатган ҳолда автоматик машиналарда ишловчи электр ва газ пайвандловчилар;

— автоматик ва яримавтоматик машиналарда таркибида хавфлилиги бўйича 3-тоифадан паст бўлмаган зарарли моддалар бор бўлган флюсларни ишлатган ҳолда ишловчи электрпайвандловчилар, агар улар карбонат ангидрид муҳитида ишласалар;

— қўл усулида пайвандлаш ишлари билан банд бўлган электрпайвандловчилар.

Таъкидлаш лозимки, мазкур рўйхатларни қўллаш, иш жойларини меҳнат шароитлари бўйича аттестация қилиш натижасида амалга оширилади.

Ижтимоий ҳимоя

КОРХОНА ХЎЖАЙИНИ

Ғиждувон ип-йигирув ва тўқув фабрикаси фаолияти смена тартибида ташкил этилган корхоналардан. Демак, дастгоҳлар бу ерда деярли тиним билмайди. Корхонада қизғин иш жараёнини ташкил этаётган 943 нафар ишчи-ходимнинг 713 нафари эса аёллардир. Бозор шароитида ижтимоий шароитларнинг яратилиши ўз-ўзидан бўлмайди. Касаба уюшма қўмитаси шу маънода меҳнаткашлар иш унумини ошириш, самарадорликни кўтариш борасида ҳам муайян ишларни амалга оширмоқда. Кунига 5250 килограмм калава, 25 минг погонаметр хом сурп ишлаб чиқарилаётган мазкур корхонада хусусийлаштиришнинг дастлабки йилларида акциядорларга ажратилган дивидентларнинг ўзи 7 миллион 773 минг сўмдан ошиб кетди. Ойлик маош қаторида ишчиларга берилган маблағ ижтимоий рағбатлантиришнинг ҳақиқий намунаси десак, хато қилмаймиз. Қолаверса, бозор шароитида илғорлик, юқори иш унуми билан фаолият юритиш ҳар жиҳатдан самарали эканлигини англаган цех бошлиқлари Т.Исматова, М.Мажидова, М.Обидова, Р.Йўлдошев, ишчилар Г.Эсонова ва Н.Бобоева, М.Гадоева, Д.Қодировалар корхонанинг бугунги салоҳиятини рўёбга чиқаришда намуна бўлмоқдалар.

Ижтимоий ҳимояни кафолатлаш доимий диққат марказида. Хусусан, касаба қўм раиси Дониёр Мусаевнинг сайъи-ҳаракатлари туфайли ҳар бир аъзога йўналтирилган ижтимоий ёрдам берилади. Чунончи, ишлаб турган беморлар, ҳомиладор аёллар, ёши улуғроқ ишчилар ҳамда қобилиятли меҳнатчилар қўмитанинг эътиборидан четда қолишмайди. Масалан, бултур кам таъминланган 201 нафар оилага 54000 сўмлик болалар кийим-боши бепул тарқатилди. 209 нафар ишчига 250300 сўмлик моддий ёрдам пули берилди. Меҳнатда ўзини кўрсатган 18 нафар ишчини соғломлаштириш учун 385500 сўм маблағ сарфланган. Корхонада баъзи ишчи-ходимларнинг соғлиқлари эътиборга олиниб, уларга парҳез таомлар ажратилди.

Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун ва бошқа меъёрий ҳужжатларда ишчиларни махсус кийим-кечаклар билан таъминлаш юзасидан алоҳида кўрсатмалар берилган. Албатта, ҳар бир касбнинг ўз либоси бўлгани сингари, тўқувчиларнинг ҳам махсус кийимларда меҳнат қилмоқликлари мақсадга мувофиқдир. Бу эҳтиёжни ҳис қилган Ғиждувон ип-йигирув ва тўқув фабрикаси маъмурияти 468 нафар ишчини махсус коржомалар билан кийинтирди.

Воси НОСИР, «Ишонч» мухбири.

Демография

ДУНЁ АҲОЛИСИ: ЎСИШ ВА МУАММОЛАР

Сўнгги ўн бир йил мобайнида ер юзи аҳолиси бир миллиард кишига кўпайди. БМТ аҳолишунослик жамғармаси ижрочи директори Нафиз Содиқ Гаага шаҳрида аҳолишунослик ва тараққиёт муаммолари бўйича бўлиб ўтаётган дунё мамлакатлари парламентлари вакиллари анжуманида шундай деди. Мазкур анжуман шу ойнинг 8 феврал куни бошланди. У 12 февралгача давом этади.

Н.Содиқнинг таъкидлашича, аҳоли сонининг бундай суръатда ўсиши инсоният тарихидаги энг юқори кўрсаткичдир. Дастлабки ҳисоб-китоблар натижасида ер юзи аҳолиси 1999 йилнинг октябрига келиб олти миллиард кишига етади, деган хулосага келинган эди. Бироқ кузатишлар сўнгги вақтларда аҳоли сони ўсишининг бир оз сусайганини кўрсатмоқда. Бу сусайиш демографик ўзгаришлар туфайлидир. Яъни туғилиш ва ўлим даражасининг камайиши аҳоли ўртача ёшининг кексайишига олиб келмоқда. Айни вақтда жаҳонда 578 миллион кишининг ёши 60 дан ошган. Айниқса, бу тоифанинг ўсиш даражаси анча юқоридир. Ривожланаётган мамлакатларда 65 ёшдан ошган кишилар сони 1950 йилда 8 фоизни ташкил қилган бўлса, айни пайтда 14 фоизга етган. 2050 йилда бу давлатларда уларнинг ҳиссаси 25 фоизга етиши мумкин.

Шу билан бирга 15 ёшдан 24 ёшгача бўлган аҳоли сонининг ҳам кескин ўсгани кузатилаётир. Бугунги кунда шу ёшдаги ўсмирлар сони бир миллиарддан ошган ва бу кўрсаткич тезлик билан ўсишда давом этмоқда.

Сиртдан қараганда бу ҳол унчалик хавотирли эмасдай, аслида-чи? Айнан юқорида санаб ўтилган тоифанинг кўпайиши инсониятни янги муаммоларга рўпара қилмоқда. Яъни ҳар бир жамият ўсиб келаётган фуқароларига билим ва касб-ҳунар эгаси бўлиш учун шарт-шароит яратиши, тиббий хизмат кўрсатиши шарт. Жамият учун ўз хизматини ўтаб кексалик ёшига етганларни давлат ижтимоий, молиявий, тиббий хизмат билан таъминламоғи зарур. Бу тоифа кишилар ривожланаётган мамлакатларда кўпчиликни ташкил этишини ҳисобга олсак, муаммонинг нечоғли мураккаб эканлиги аён бўлади.

Қаердаки ўсиб келаётган ёш авлод эътибордан четда қолар экан, ўша жамиятда ичкиликбозлик, гиёҳвандлик, жиноятчилик авж олади, алалоқибат жамият тараққиётига путур етади. Масалан, сайёрамизда ҳар куни 16 минг киши иммунитет танқислиги синдромига чалинмоқда. Уларнинг ярмидан кўпроғи жинсий ривожланиш ёшида, яъни 15 ёшдан 24 ёшгача бўлганларни ташкил этаётгани бу тоифадагилар тиббиёт хизматчиларининг доимий назорати остида бўлмоғи зарурлигини кўрсатади. Бу ҳол шусиз ҳам қийин аҳволда қолган давлатлар учун қўшимча муаммоларни келтириб чиқармоқда.

Маълумки, эркаклар ва аёллар тенглигини таъминлаш масалалари ҳам демографик муаммоларни ҳал этишда муҳим аҳамият касб этади. Аёллар ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиш, уларнинг соғлиғи тўғрисида қайғуриш, оналикни муҳофаза қилиш ва оилани режалаштириш шулар жумласидандир. Ҳар йили ривожланаётган мамлакатларда 600 миллион аёл ҳомиладорлик даврида ёхуд туғаётган пайтда ҳаётдан кўз юммоқда. Ҳомиладорликдан сақловчи воситалар қўллаш кўрсаткичи 60-йиллардаги 10-15 фоиздан айни пайтга келиб 60 фоизга қадар кўпайган. Бироқ бундай аҳволни барча минтақаларда бир хил деб бўлмайди. Маълумотларга қараганда, 350 миллион аёл юқорида келтирилган восита ҳақида керакли ахборот билан таъминланмаган. Айримлари бу хусусда маслаҳат берувчи муассасалар борлиги ҳақида тасаввурга ҳам эга эмас.

Сўнгги вақтларда дунёнинг турли минтақаларида кечган ва давом этаётган молиявий-иқтисодий инқирозлар демографияга таъсир кўрсатмай қолмади. Жануби-Шарқий Осиё, Шарқий Европа, Лотин Америкаси давлатлари ҳукуматлари иқтисодий қийинчиликларни енгиш учун аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш ва фуқароларнинг бошқа ижтимоий хизматлар билан таъминлашни бирмунча чеклашга мажбур бўлди. Ижтимоий соҳа сарф-харажатлари қисқара бошлади. Аҳолининг харид имконияти камайиши билан боғлиқ бундай ўзгаришлар натижасида зарур ижтимоий хизматлар эшиги нафақат қашшоқлар, балки ўртаҳол фуқаролар учун ҳам ёпилди. Хуллас, дунё ҳамжамияти муаммоларини биргаликда ҳал қилиш бугун инсоният олдида турган муҳим вазифадир.

Беҳзод НОРБОЕВ, ЎзА шарҳловчиси.

Римдаги «Колизей» театрининг қадимги биноси.

OLAMDA NIMA GAP

СИДНЕЙ. Австралия ҳукумати Индонезиянинг Шарқий Тиморга мустақиллик бериши мумкинлигига шубҳа қилмайди. Бироқ унинг Индонезия таркибида мухторият мақоми олишини маъқул кўради. Бу ҳақда Австралия ташқи ишлар вазири Александер Даунер айтди.

А.Даунернинг сўзларига қараганда, Шарқий Тимор мухторият ёки мустақил давлат мақомига эга бўлиши учун музокаралар йўлининг танланиши можаронинг ҳал қилинишига асосий калитдир.

* * *

ТЕЛ-АВИВ. Германия ташқи ишлар вазири Йошка Фишер Исроил-Европа Иттифоқи муносабатларида вужудга келган муаммолар борасида музокаралар ўтказиш учун бу ерга келди.

Маълумки, ўтган ойда Европа Иттифоқи Исроилни Уай-плантейшн битими шартларини бажармаётганликда айблаган эди. Бундан ташқари, ЕИ шу сабаб билан Исроилнинг ривожланиш ва тадқиқотлар бўйича Европа лойиҳаларидаги иштирокини тўхтатиб қўйганди. Бу эса икки ўртада қатор келишмовчиликларни келтириб чиқарди.

Й.Фишер Исроил президенти Эзер Вейцман ва Бош вазир Бинямин Нетаняху билан учрашади.

* * *

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон ҳукумати Покистон билан ядро қуролини биринчи бўлиб қўлламаслик ва Кашмир муаммосини барқарорлаштириш борасида музокаралар ўтказишга тайёр. Ҳиндистон Бош вазири А.Важпаи шундай деди.

Атал Бихари Важпаи шу ойда Покистонда Бош вазир Навоз Шариф билан бўлиб ўтадиган норасмий учрашув чоғида юқоридаги масалани муҳокама қилиш нияти борлигини маълум қилди. Унинг сўзларига қараганда, Покистонга бўлажак сафар икки мамлакатнинг бир-бирига ишончини мустаҳкамлайди.

TV

ДУШАНБА, 15

ЎзТВ I

6.30 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.40 "Ахборот".

***

8.40 "Ўзлик". Бадиий-публи-цистик кўрсатув.
9.10 "Ўзбектеле-фильм" намойиш этади. "Чорбоғ манзаралари".
9.20 "Қишлоқ ҳақида ўйлар".
9.40 "Оламга саёҳат".
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 "Кундуз амакининг қиссалари". Мультсериал.
10.20 "Жаҳон киноси юлдузлари".
10.40 Кундузги сеанс. "Метичара — денгиз жонивори". Бадиий фильм.
12.05 Ўзбекистон телерадиокомпанияси хор жамоасининг концерти.
12.40 "Олтин тож". Телевизион ўйин.
13.00-14.00 "Изҳор". Мусиқий-дам олиш дастури.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 "Тўртинчи ҳокимият".
18.30 "Ислоҳот одимлари".
18.45 "Бир наво истар кўнгил". Мусиқий дастур.
19.05 "Мувозанат". Ахборот-таҳлилий кўрсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.05 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 "Ахборот".
21.05 МУЛОҚОТ: "ТАРИХНИ АНГЛАШ ВА МИЛЛИЙ МАФКУРА".
22.10 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 1-серия.
23.20 "Олам қўшиққа тўлсин". Мусиқий дастур.
23.50 "Ахборот".
00.20 "Кусто командасининг сувости саргузаштлари". Телесериал. 21-қисм.
01.10-01.15 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Янги авлод" студияси намойиш этади ("Қувноқ учрашув", «Мульттомоша»)
18.40 "Муғанний".
18.55 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 "Сурур". Мусиқий дастур.
19.40, 20.30, 22.30 Эълонлар.
19.45 "Изқувар Заррас". Телесериал.
20.35 "Жаҳон". Халқаро шарҳ.
20.55 "О, ёшлигим..."
21.20 «Темурнома». Видеофильм. 1-қисм.
21.40 Мусиқий лаҳзалар.
21.45 "Кулгига нима етсин".
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.35 Синема. "Қойилмақом жиноят".
00.05 Араб эстрадаси.
00.20 "Хайрли тун!"

ЎзТВ III

17.55 "ДАРАКЧИ".
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 "Сен ҳақингда ва сен учун" (рус тилида)
18.25 Телефакт (рус тилида)
18.35 "Ташналик". Телесериал.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Талабаларга биноан".
20.20 Манзарали фильм.
20.30 "Ахборот".
21.05 "Таггерт". Телесериал.
21.55 "Телефакт".
22.05 "Дорихона эшитади..."
22.35 "ДАРАКЧИ".
22.45 "Спорт-тайм".
23.10 Оҳанглар ва эълонлар.
23.20 Саргузашт фильмлар экрани.
01.00 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

14.30 Кўрсатувлар тартиби.
14.35 "Дил изҳори".

***

15.05-16.10 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

***

16.10 Кундузги сеанс. "Шафқатсиз адолат". Бадиий фильм.
17.40 Жаҳон янгиликлари (инглиз тилида)

***

18.10 Клип-антракт.
18.15 "Бу эрмак жониворлар".

***

18.45 "Мультсайёра".

***

19.05 Душанба куни Познер билан. "Биз" дастури.

***

19.45 "Асори-атиқалар". Сериал.

***

Россия жамоат телевидениеси
20.45 "Хайрли тун, кичкинтойлар!"
21.00 "Время".

***

21.35 "Муҳаббат тарихи". Телесериал. 195-қисм.
22.20 "Оламда нима гап?" Ахборот кўрсатуви.
22.25 "Вақт хазинасидан".
22.40 "Замонавий дизайн".
23.00 "Вести".
23.30 Киносеанс. «Миллий балиқ ови» хусусиятлари». Бадиий фильм.
01.00 "Ахборот" (рус тилида)
01.25-01.30 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30-канал

Соат 15.00 га қадар линияда профилактика.

15.05, 18.00, 20.10, 01.15 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
15.30 «Олов ғилдираги». Телесериал (Бразилия).
16.00 «Эсдалик учун дастхат». Мусиқий-дам олиш дастури.
16.30 «Нано». Телесериал (Аргентина).
17.15 «Карапуз-ТВ».
17.40 «Шаддодлар ва гўзаллар». Телесериал (АҚШ).
18.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
18.30 «Оқ тўти» клуби. Ҳажвий дастур.
19.00 «Қора марварид». Телесериал (Аргентина).
19.45 «СПОРТ»
20.35 «Клип-совға».
21.30 «Юлдузлар чарақлаган душанба».
23.15 «Умрбод». Сериал (Мексика).
24.00 «Бедорлик».
01.00 Тунги мусиқий канал.

СЕШАНБА, 16

ЎзТВ I

6.30 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.30 "Ахборот".

***

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 "Бастакор илҳоми". Мусиқий дастур.
9.10 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 21-қисм.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Янги алифбони ўрганамиз.
10.35 "Кундуз амакининг қиссалари". Мультсераил.
10.50 "Зиё". Бадиий-публицистик кўрсатув.
11.30 "Мактублар — кабутарлар".
12.05 "Назорат".
12.25 Волейбол. Ўзбекистон чемпионати.
12.50 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм. 1-серия.
14.10-14.50 "Дўстлик" видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. "Гулғунчалар".
18.25 "Сиҳат-саломатлик".
18.45 "Ҳунарманд". Тележурнал.
19.05 "Ислоҳот ва масъулият".
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.05 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Иқтисодиёт чорраҳаларида".
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 "Ахборот".
21.05 МУЛОҚОТ: "КУЧЛИ ДАВЛАТДАН-КУЧЛИ ЖАМИЯТ САРИ".
22.10 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 2-серия.
23.20 "Санъатим — саодатим". Мусиқий дастур.
23.45 "Ахборот".
00.15 "Саҳна ҳаёти".
00.40-00.45 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 21-қисм.
18.45 "Ёшлар" канали — менинг каналим».
18.55 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
19.45, 20.35, 23.25 Эълонлар.
19.50 "Изқувар Заррас". Телесериал.
20.40 "Марду-майдон".
21.00 "Ёнмаган ёзувлар".
21.20 «Темурнома». Видеофильм. 2-қисм.
21.40 "Мунисам".
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.30 Ватан ифтихори: Р.Қосимжоновнинг шахмат партиялари.
22.50 "Премьерадан сўнг..."
23.10 "Шарқ эстрадаси".
22.30 "Интерфутбол". Ҳафтадаги энг яхши ўйин.
01.00 "Хайрли тун!"

ЎзТВ III

17.55 "ДАРАКЧИ".
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 Болалар учун. "Энди эртак бошланади".
18.25 "Ташналик". Телесериал.
19.15 "Сен ҳақингда ва сен учун".
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Таянч".
20.20 "Ҳиндистондан салом!" Мусиқий тўплам.
20.30 "Ахборот".
21.05 "Таггерт". Телесериал.
21.55 "Суҳбатдош". Публицистик кўрсатув.
22.15 "Туризм ҳақида". Ҳафталик шарҳ.
22.45 "ДАРАКЧИ".
22.55 Бу — джаз.
23.15 "Бешинчи ўлчов".
23.35 Оҳанглар ва эълонлар.
23.45 "Кинонигоҳ".
01.25 "Хайрли тун, шаҳрим!"

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси
7.30-9.00

***

14.30 Кўрсатувлар тартиби.
14.35 "Ассалом, Франция!"

***

15.05-16.10 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

***

16.10 Кундузги сеанс. "Италияликларнинг Россиядаги саргузаштлари". Бадиий фильм.
17.40 Жаҳон янгиликлари (инглиз тилида)
18.05 Клип-антракт.

***

18.15 "Куйини топинг".

***

18.45 "Мультсайёра".

***

19.05 "Мавзу".

***

19.45 "Асори-атиқалар". Сериал.

***

Россия жамоат телевидениеси
20.45 "Хайрли тун, кичкинтойлар!"
21.00 "Время".

***

21.35 "Муҳаббат тарихи". Телесериал. 196-қисм.
22.20 "Оламда нима гап?" Ахборот кўрсатуви.
22.25 "Бу — Хитой".
23.00 "Вести".
23.30 Киносеанс. "Қасоскор кит". Бадиий фильм.
00.55 "Ахборот" (рус тилида)
01.20-01.25 "Тунингиз осуда бўлсин!"

30-канал

8.05, 13.50, 18.00, 20.10, 01.15 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
8.30 «Қулупнайжон». Ҳажвий сериал.
9.00 «Кинононушта».
10.30 «Бержерак». Детектив телесериал (Англия).
11.20 Тонгги киносеанс.
13.00 «Ёввойи мушук». Телесериал (Бразилия).
14.10 Кундузги киносеанс.
15.30 «Олов ғилдираги». Телесериал.
16.00 «Кино оламида». Ахборот-дам олиш дастури.
16.30 «Нано». Телесериал.
17.15 «Карапуз-ТВ».
17.40 «Шаддодлар ва гўзаллар». Телесериал.
18.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
18.30 «Ғаройиб воқеалар». Телесериал (АҚШ).
19.00 «Қора марварид». Телесериал.
19.45 «СПОРТ».
20.35 «Клип-совға».
21.30 «Оилавий кино».
23.15 «Умрбод». Сериал.
24.00 «Бедорлик».
01.00 Тунги мусиқий канал.

ЧОРШАНБА, 17

ЎзТВ I

6.30 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.30 "Ахборот".

***

8.30 Лирик тароналар.
8.55 "Ўзбектелефильм" намойиш этади. "Тошкент таровати".
9.05 "Алпомиш авлодлари". Спорт дастури.
9.20 "Остонаси тиллодан". Адабий кўрсатув.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 "Талаб ва таклиф".
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 "Рақслар гулдастаси".
11.20 "Дилхирож". Бадиий-публицистик кўрсатув.
12.05 "Қўшиғим, жон қўшиғим".
12.35 "Кундуз амакининг қиссалари". Мультсериал.
12.50 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм. 2-серия.
14.10-14.40 Волейбол. Ўзбекистон чемпионати.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 "Дунё адабиёти".
18.30 "Тафсилот".
18.50 Экран куйлари.
19.05 "Шаҳар бедавроза эмас".
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.05 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Таълим-тарбия миллий дастури — амалда".
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 "Ахборот".
21.05 Мулоқот: **"ДИН-ДИЁНАТ ДУНЁСИ".**
22.10 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 3-серия.
23.20 "Янграсин шўх яллалар".
23.45 "Ахборот".
00.15 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 22-қисм.
01.05-01.10 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Янги авлод" студияси намойиш этади ("Спорт майдончаси", «Келинг, танишайлик», «Мультомоша»)
18.40 "Вернисаж".
18.55 Клип-антракт.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 "Дил рози".
19.35 "Ракурс". Анор Назаров.
20.00 "Спорт-лотто"
20.10 «Лаззат».
20.30, 23.15 Эълонлар.
20.35 "Ринг".
20.50 "Рақслар қанотида".
21.00 «Авторейд».
21.20 «Темурнома». Видеофильм. 3-қисм.
21.40 "Эркин фикр".
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.30 «Сиз севган хонанда». Козим Қаюмов.
22.55 «Ҳаммаси мода ҳақида».
23.20 Синема. «Террорчилар шаҳри».
00.45 "Хит-коллекция".
01.00 "Хайрли тун!"

ЎзТВ III

17.55 "ДАРАКЧИ".
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 "Ёрилтош". Мультгўплам.
18.25 "Ташналик". Телесериал.
19.15 "Усто". Телелавҳа.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Номаълум Бухоро". Телефильм.
20.20 Ёқимли оҳанглар.
20.30 "Ахборот".
21.05 "Таггерт". Телесериал.
21.55 "Менинг Тошкентим!" Муаллифлик кўрсатув.
22.25 Мусиқий танаффус.
22.35 "ДАРАКЧИ".
22.40 Оҳанглар ва эълонлар.
22.45 Видео-"О".
00.20 "Умр йўлдоши".
01.10 "Хайрли тун, шаҳрим!"

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси
7.30-9.00

***

14.30 Кўрсатувлар тартиби.
14.35 "Дурдаршан".

***

15.05-16.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

***

16.10 Кундузги сеанс. "Ё ҳаёт, ё мамот". Бадиий фильм.
17.50 Жаҳон янгиликлари (инглиз тилида)

***

18.15 "Куйини топинг".

***

18.45 "Мультсайёра".

***

19.05 "Инсон ва қонун".

***

19.45 Телесериал. "Яхши йигитлар". Роберт Де Ниро (АҚШ)

***

Россия жамоат телевидениеси
20.45 "Хайрли тун, кичкинтойлар!"
21.00 "Время".

***

21.35 "Муҳаббат тарихи". Телесериал. 197-қисм.
22.20 "Оламда нима гап?" Ахборот кўрсатуви.
22.25 "Монитор Осиё".
22.40 "Дил изҳори".
23.00 "Вести".
23.30 Киносеанс. "Мутахассис". Бош ролда С. Сталлоне.
01.10 "Ахборот" (рус тилида)
01.35-01.40 "Тунингиз осуда бўлсин!"

30-канал

8.05, 13.50, 18.00, 20.10, 01.15 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
8.30 «Қулупнайжон». Ҳажвий сериал.
9.00 «Кинононушта».
10.30 «Бержерак». Телесериал.
11.20 Тонгги киносеанс.
13.00 «Ёввойи мушук». Телесериал.
14.10 Кундузги киносеанс.
15.30 «Олов ғилдираги». Телесериал.
16.00 «Даракчи». Мусиқий-дам олиш дастури.
16.30 «Нано» Телесериал.
17.15 «Карапуз-ТВ».
17.40 «Шаддодлар ва гўзаллар». Телесериал.
18.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
18.30 «Тасодифий гувоҳ». Ҳужжатли сериал.
19.00 «Қора марварид». Телесериал.
19.45 «СПОРТ».
20.35 «Клип-совға».
21.30 «REN TV синематикаси»
23.15 «Умрбод». Сериал.
24.00 «Бедорлик».
00.50 Тунги мусиқий канал.

ПАЙШАНБА, 18

ЎзТВ I

6.30 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.30 "Ахборот".

***

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 "Қўшиқ — маънавият кўзгуси". Мусиқий дастур.
9.10 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 22-қисм.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 "Меҳр қолур".
10.25 "Чемпион билан учрашув". Спорт дастури.
10.40 "Юртим".

"Умид" намойиш этади:

10.55 "Кичкинтоймиз-гижингтоймиз".
11.20 "Оталар сўзи-ақлнинг кўзи" почтасидан.

***

12.05 "Жавоҳирлар хазинаси". Адабий кўрсатув.
12.30 "Инсон ва замин". Тележурнал.
12.50 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм. 3-серия.
14.10-14.40 Волейбол. Ўзбекистон чемпионати.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 "Бир қадам".
18.30 «Олтин тўп». Теннис клуби.
18.45 "Харита". Халқаро шарҳ.
18.40 "Дунё адабиёти".
19.00 "Ҳидоят сари".
19.25, 20.25, 21.00, 22.05 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
19.55 "Юзма-юз".
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 "Ахборот".
21.05 Мулоқот: **"САВОБ ИШНИ ҲАР КИМ, ҲАР КУНИ ҚИЛИШИ КЕРАК".**
22.10 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 4-серия.
23.20 "Севги сурури". Мусиқий дастур.
23.50 "Ахборот".
00.20 "Сомон йўли".
01.10-01.15 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 22-қисм.
18.55 «Мушоира».
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 "Қўшиқ умри пойиндор". Муҳиддин Қориёқубов хотирасига бағишланади.
19.55, 20.45, 23.10 Эълонлар.
20.00 "Изқувар Заррас". Телесериал.
20.50 "Ўтган кунлар".
21.10 «Ёшлар» телеканали тақдим этади. И.Каримов. «Баркамол авлод орзуси».
21.30 "Ёшлик формуласи".
21.45 "Соҳибқиронни ёд этиб..." Мусиқий дастур.
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.30 "Обид-шоу".
23.15 Синема. "Фазодаги маҳбуслар".
00.45 "Хайрли тун!"

ЎзТВ III

17.55 "ДАРАКЧИ".
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 "Ёрилтош". Мультгўплам.
18.20 "Ташналик". Телесериал.
19.10 "Билиб қўйган яхши".
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Ханда дўкони".
20.30 "Ахборот".
21.05 "Оқибат". Телесериал.
21.55 "Тошкент ва тошкентликлар".
22.10 "Бевосита мулоқот".
22.50 "ДАРАКЧИ".
23.00 "Яхши кайфият.
23.30 Оҳанглар ва эълонлар.
23.40 Кинонигоҳ.
01.20 "Хайрли тун, шаҳрим!"

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси
7.30-9.00

*

14.30 Кўрсатувлар тартиби.
14.35 "Табиат билан танишув".

*

15.05-16.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

16.10 Кундузги сеанс. "Ўлимга тенг олишув".
17.40 Жаҳон янгиликлари (инглиз тилида)
18.10 Клип-антракт.

*

18.15 "Куйини топинг".

*

18.45 "Мультсайёра".

*

19.05 "Йўқотилганларни излаб..."

*

19.45 Телесериал. "Яхши йигитлар". 2-серия.

*

Россия жамоат телевидениеси
20.45 "Хайрли тун, кичкинтойлар!"
21.00 "Время".

*

21.35 "Муҳаббат тарихи". Телесериал. 198-қисм.
22.20 "Оламда нима гап?" Ахборот кўрсатуви.
22.25 Спорт-клуб.
22.40 "Кино сайёраси".
23.00 "Вести".
23.30 Кинематограф. «Вулқон».
01.00 "Ахборот" (рус тилида)
01.25-01.30 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30-канал

8.05, 13.50, 18.00, 20.10, 01.15 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
8.30 «Қулупнайжон». Ҳажвий сериал.
9.00 «Кинононушта».
10.30 «Бержерак». Телесериал.
11.20 Тонгги киносеанс.
13.00 «Ёввойи мушук». Телесериал.
14.10 Кундузги киносеанс.
15.30 «Олов ғилдираги». Телесериал.
16.00 «Мусқаймоқ». Мусиқий-дам олиш дастури.
16.30 «Нано». Телесериал.
17.15 «Карапуз-ТВ».
17.40 «Шаддодлар ва гўзаллар». Телесериал.
18.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
18.30 «Альфред Хичкок таништиради...». Детектив сериал (АҚШ).
19.00 «Қора марварид». Телесериал.
19.45 «СПОРТ».
20.35 «Клип-совға».
21.30 «Қўнғироқ қила туриб, томоша қил».
23.15 «Умрбод». Сериал.
24.00 «Бедорлик».
00.50 Тунги мусиқий канал.

ЖУМА, 19

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 "Ахборот".

***

8.30 Дутор ва танбур тароналари.
8.55 "Зийнат".
9.15 "Кундуз амакининг қиссалари". Мультсериал.
9.30 "Ишқнома". Адабий кўрсатув.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 "Ботма, қуёш". Публицистик кўрсатув.
10.30 Немис тили.
11.00 Ҳ.Муҳаммад. "Сеҳрли танбур". Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
12.05 "Ўзбекистон фуқароси".
12.25 "Мусиқа билан сирлашиб". Мусиқий дастур.
12.50 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм. 4-серия.
14.10-14.40 "Нафосат". Тележурнал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Бир сиқим тупроқ».
18.25 "Адолат мезони".
18.45 "Сени Ватан кутади!"
19.05 "Имконият".
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.05 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Аруз гулшани".
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 "Ахборот".
21.05 Мулоқот: **"ХОТИРА ВА МИЛЛИЙ ҒОЯ".**
22.10 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 5-серия.
23.20 "Қўшиққа кўчган сатрлар". Мусиқий дастур.
23.45 "Ахборот".

"Мунаввар дунё". Дам олиш дастури.

00.15 "Валийлар сардори". Бадиий фильм.
01.45-01.50 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Янги авлод" студияси намойиш этади ("Дунё ва болалар", «Мульттомоша»)
18.35 Ҳужжатли кино бисотидан. "Қора-кул".
18.55 Мусиқий лаҳзалар.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 "Стандарт ва сифат".
19.45, 20.35, 22.50 Эълонлар.
19.50 "Изқувар Заррас". Телесериал.
20.40 "Ҳамкорлик".
20.55 "Ҳуқуқ ва бурч".
21.10 "Наволарда аён этсам". Мусиқий дастур.
21.25 "Автосалтанат".
21.35 "Азизим".
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.35 «Шарқ оҳанглари».
23.55 Синема. "Босс". Комедия.
00.25 "Мунаввар тонг истаб!"

ЎзТВ III

17.55 ДАРАКЧИ.
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 "Ёрилтош". Мультгўплам.
18.35 "Ташналик". Телесериал.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Спорт оламида".
20.30 "Ахборот".
21.05 "Оқибат". Телесериал.
21.55 "Нодир хазина". Телефильм.
22.10 "Фаровонлик бекати".
22.50 "ДАРАКЧИ".
23.00 "Мусиқий сайёра". Телешоу.
24.00 Оҳанглар ва эълонлар.
00.10 "Кинонигоҳ".
01.40 "Хайрли тун, шаҳрим!"

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси
7.30-9.00

*

14.30 Кўрсатувлар тартиби.
14.35 Мюзик-холл.

*

15.05-16.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

16.10 Кундузги сеанс. "Бевафолик оқибати". Бадиий фильм.
17.40 Жаҳон янгиликлари (инглиз тилида)
18.10 Клип-антракт.

*

18.15 "Жентельмен-шоу".

*

18.45 "Мультсайёра".

*

Россия жамоат телевидениеси
19.15 "Сиҳат-саломатлик".
19.45 "Мўъжизалар майдони".
20.45 "Хайрли тун, кичкинтойлар!"
21.00 "Время".

*

21.35 "Муҳаббат тарихи". Телесериал. 199-қисм.
22.20 "Оламда нима гап?" Ахборот кўрсатуви.
22.25 "Дурдаршан".
23.00 "Вести".
23.30 Оскар совриндорлари антологияси.
23.45 Кинематограф. "Саккиз ярим". Бадиий фильм.
01.20 "Ахборот" (рус тилида)
01.45-01.50 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30-канал

8.05, 13.50, 18.00, 20.10, 01.40 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
8.30 «Қулупнайжон». Ҳажвий сериал.
9.00 «Кинононушта».
10.30 «Бержерак». Детектив телесериал.
11.20 Тонгги киносеанс.
13.00 «Ёввойи мушук». Телесериал.
14.10 Кундузги киносеанс.
15.30 «Олов ғилдираги». Телесериал.
16.00 «Висол». Мусиқий дастур.
16.30 «Нано» Телесериал.
17.15 «Карапуз-ТВ».
17.40 «Шаддодлар ва гўзаллар». Телесериал.
18.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
18.30 «Пляж». Саргузашт сериал (АҚШ).
19.00 «Қора марварид». Телесериал.
20.35 «Клип-совға».
21.30 «Ҳафта фильми».
23.15 «Умрбод». Сериал.
24.00 «Бедорлик».
01.00 Тунги мусиқий канал.

ШАНБА, 20

ЎзТВ I

6.30 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.30 "Ахборот".

***

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.50 "Мусиқа бўстони". Телеальманах.
9.10 "Диёр".
9.45 Кундузги сеанс. "Одам амфибия". Бадиий фильм.

"Умид" намойиш этади:

11.15 "Очиқ дарс".
11.35 "Бола бошидан".
12.00 "Қувноқлар ва зукколар".

***

12.50 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм. 5-серия.
14.00 "Жараён".
14.30 "Ўзбекистон спортининг нуфузи".
14.45 "Бўстон". Тележурнал.
15.15-15.35 "Дўстлик" видеоканали. "Шарқ тароналари".

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. "Бешбармоқ".
18.25 "Иқтисод ва биз".
18.50 "Бахтли воқеа".
19.25, 20.25, 21.00, 22.05 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида)
20.20 "Жаҳон спорти".
20.30 "Ахборот".
21.05 Мулоқот: **"ИТТИФОҚМИ ЁКИ СИЁСИЙ ЎЙИН".**
22.10 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм премьераси. 6-серия.
23.20 "Келин-куёв". Телешоу.
00.10 "Ахборот".

"Тунги ёғду". Дам олиш дастури.

00.40 "Парадизо" кинотеатри. Бадиий фильм.1-қисм.
01.35-01.40 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

7.55 Кўрсатувлар дастури.
8.00 "Янги авлод" студияси намойиш этади.
9.05 "Каркидонлар". Маърифий дастур.
9.50 "Сурур". Мусиқий дастур.
10.00 "Хуш келибсиз!"
10.15 «О, ёшлигим...»
10.40 «Мафтункор чеҳралар».
11.00 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 21-қисм.
11.40 "Сиз севган хонанда". Гулбаҳор Эркулова.
12.00 "Ракурс".
12.25 "Баҳодиршоҳ Зафар". Телесериал. 2-қисм.
13.10 "Равнақ".
13.25 "Сир".
13.40 "Рақслар қанотида".
14.00 «Кунг-фу тарихи». Телесериал.
14.45 «Мушоира».
14.55 Мусиқий лаҳзалар.
15.05 Синема.
16.40 "Жаҳон жуғрофияси".
17.30 "Спорт ҳафтаномаси".
17.50 Мусиқий дастур.

***

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Янги авлод" студияси намойиш этади ("Уй вазифаси", «Мульттомоша»)
18.40 "Қалбим ардоғи". Мусиқий дастур.
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 "Йирик планда".
19.45, 20.30, 22.55 Эълонлар.
19.50 "Баҳодир шоҳ Зафар". Телесериал. 3-қисм.
20.35 Мусиқий лаҳзалар.
20.45 "Бизнес-академия".
21.05 Киноконцерт.
21.20 "Баҳс, мунозара, таҳлил..."
21.40 "Мусиқа теграсида".
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.30 "Сенинг вақтинг".
23.00 Синема. "Заҳарланиш".
00.30 "Хайрли тун!"

ЎзТВ III

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 "Ёрилтош". Мультгўплам.
9.15 "Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари". Телесериал.
10.00 "Муаллиф".
10.30 Болажонлар экрани.
12.00 "Ханда дўкони".
12.25 "Бева Бланка". Телесериал.
13.10 "Билиб қўйган яхши".
13.25-15.00 "Кинонигоҳ".

***

17.55 "ДАРАКЧИ".
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 "Ёрилтош". Мультгўплам.
18.20 "Табиат шифохонаси".
18.30 "Қонун ҳимоясида".
18.40 "Мирза Ғолиб". Телесериал.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 "Янги ой чиққан кеча".
20.20 Дилором наволар.
20.30 "Ахборот".
21.05 "Тасанно".
21.30 "Даллас". Телесериал.
22.20 "Кимлар туфайли".
22.50 "ДАРАКЧИ".
23.00 "Дўстлик" видеоканали. "Чинсэн".
23.40 Оҳанглар ва эълонлар.
23.50 "Кинонигоҳ".
01.30 "Хайрли тун, шаҳрим!"

ЎзТВ IV

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 "Кино сайёраси".
9.25 Кинематограф. «Вулқон». Бадиий фильм.
11.15 "Муҳаббат дарси".
11.20 Жаҳон спорти янгиликлари (инглиз тилида)
11.50-12.05 «Келажакни кўзлаб».

***

17.10-18.40 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

Россия жамоат телевидениеси
18.40 "Кумушранг серия". «Табиб».
21.00 "Время".

*

21.35 "Биргаликда куйлаймиз".
22.20 "Бугуннинг аёли".
22.40 "Мусиқий Олимп".
23.05 Киносеанс. Мартин Скорсезенинг "Даҳшат кўрфази" фильми.
00.10 "Ахборот" (рус тилида)
00.35-00.40 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30-канал

8.05 Ҳужжатли кино соати.
9.00, 13.50, 18.00, 20.10, 01.50 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
9.25 Болалар канали.
10.00 «Киноэртаклар».
11.20 «Коинот назорати». Болалар учун сериал.
11.45 «Ханда-танаффус».
12.00 «Тушки кино».
14.10 «Мактаб ўқитувчиси». Телесериал (Франция).
15.00 «Ҳинд киноси».
17.15 Мультфильмлар.
17.30 «Жаҳон ринги юлдузлари 30-да». Спорт дастури.
18.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
18.30 «Пляж». Саргузашт сериал.
19.20 «Қотиллик иллюзияси». Детектив сериал.
20.35 «Клип-совға».
21.30 Мунажжимлар башорати.
21.35 «30-каналда шанба кинооқшоми».
01.00 «Вероника салони». Комик сериал.
01.30 Тунги мусиқий канал.

ЯКШАНБА, 21

ЎзТВ I

6.30 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.30 "Ахборот".

***

8.30 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
9.15 "Мозийдан бир мўъжиза".
9.30 "Ёзувчи ва замон".

"Умид" намойиш этади:

10.00 "Ватанимга хизмат қиламан!"
11.00 "Болалигим — пошшолигим".

***

11.30 "Қувноқ стартлар". Телемусобақа.
12.10 Вилоят хонандалари куйлайди.
12.30 "Шоҳруҳ" клуби.
12.55 Тоҳир Малик. "Шайтанат". Кўп серияли бадиий фильм. 6-серия.
14.05 "Санамлар сарвари".
14.55 Кўрсатувлар тартиби.
15.00 Футбол. Осиё кубок эгалари кубоги. "Пахтакор"-"Аль-Иттиҳод" (Саудия Арабистони). Танаффус пайтида - "Бахтиёр шаҳзода". Мультфильм.
16.50 "Ўзбектелефильм" намойиш этади. "Алла". Премьера.
17.10 "Олтин тож". Телевизион ўйин.
17.35 "Сеҳрли шуъла". Кинокўрсатув.
18.00 "Куйла, ёшлигим".
18.25 "Оила". Тележурнал.
18.55 "Ўзлик". Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонлар.
19.30 "Таҳлилнома" (рус тилида)
20.05 "Санъат олами".
20.30 "Таҳлилнома".
21.15 МУЛОҚОТ: "МАҲАЛЛАНГ ОТА-ОНАНГ".
22.15 "Телевизион миниатюралар театри".
22.50 "Якшанба оқшомида". Мусиқий-дам олиш дастури.
23.20 ТВ-1 намойиш этади. Телеанонс.

"Аср мўъжизаси" кинодастури.

23.35 Кино янгиликлари.
23.50 "Ўзбек киноси ижодкорлари".
00.10 "Парадизо" кинотеатри". Бадиий фильм. 2-қисм.
01.05-01.10 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

7.55 Кўрсатувлар дастури.
8.00 "Янги авлод" студияси намойиш этади.
9.00 "Ғаройиб Аляска". Маърифий дастур.
9.50 "Наволарда аён этсам".
10.05 «Лаззат».
10.25 «Бегойим».
10.45 "Сиз севган хонанда". Мавлуда Асалхўжаева.
11.05 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари". Телесериал. 22-қисм.
11.55 "Инглиз тили Сиз учун!"
12.25 Ватан ифтихори: Р.Қосимжоновнинг шахмат партиялари.
12.45 "Баҳодир шоҳ Зафар". Телесериал. 3-қисм.
13.25 "Синфдош".
13.45 "Дил рози". Мусиқий дастур.
13.50 "Кунг-фу тарихи". Телесериал.
14.35 "Интерфутбол".
15.05 Синема.
16.35 "Жаҳон жуғрофияси".
17.25 "Дунё ҳафта ичида".
17.45 "Шарқ эстрадаси".

***

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 "Янги авлод" студияси намойиш этади ("Бугуннинг боласи», «Мульттомоша»)
18.35 "Чет эл эстрадаси".
18.55 "Юртим кўрки".
19.00 "Давр". Ахборот дастури.
19.30 "Илк қадам". «Жозиба» гуруҳи.
19.40, 20.30, 22.50 Эълонлар.
19.45 "Баҳодир шоҳ Зафар". Телесериал. 4-қисм.
20.35 "Далил ва шарҳ".
20.45 "Мусиқа салтанати".
21.05 "Бари ҳазил".
21.20 "Очун".
21.45 «Миллионлар ўйини».
22.00 "Давр". Ахборот дастури.
22.30 "Кинопрофи".
22.55 Синема. "Бен Тайлер иши".
00.25 «Файзли оқшом». Концерт дастури.
00.45 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 "Ёрилтош". Мультгўплам.
9.25 Дилором наволар.
9.35 "Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари". Телесериал.
10.20 "Тасанно".
10.45 "Дурдона".
11.05 Болажонлар экрани.
12.30 "Спорт оламида".
12.55 "Таскин".
13.05 "Бева Бланка". Телесериал.
13.50 "Ёввойи табиат".
14.15-15.55 Такрорий фильмлар экрани.

***

17.55 "ДАРАКЧИ".
18.05 Кўрсатувлар дастури.
18.10 Мультжумбоқ.
18.35 "Акбарнинг саргузашти". Телесериал.
19.10 "Табриклаймиз, қутлаймиз!"
19.25, 20.00, 20.25 Эълонлар.
19.30 "Таҳлилнома" (рус тилида)
20.05 "Пойтахтимиз жамоли".
20.20 Манзарали фильм.
20.30 "Таҳлилнома".
21.10 "Даллас". Телесериал.
22.00 "Етти иқлим оҳанглари".
22.05 "Латифа".
22.20 "Жавоҳирлар соҳили".
22.40 "ДАРАКЧИ".
22.50 Оҳанглар ва эълонлар.
23.00 "Кинонигоҳ".
00.40 "Хайрли тун, шаҳрим!"

ЎзТВ IV

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 "Эртакларнинг сеҳрли олами".
10.20 "Парле ву франсэ?"
10.45 "Жонли сайёра".
11.00 Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида)
11.10 Оскар совриндорлари антологияси.
11.25-13.00 Кинематограф. "Саккиз ярим".

***

17.10-18.45 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Бенни Хил шоуси».
19.00 Раъно Шарипова куйлайди.
19.50 Кинематограф. «Кўзгулончи». Бадиий фильм.

***

21.00 "Жонли тил".
21.30 "Бу ажиб дунё".
21.45 "Мюзик-холл".
22.05 Якшанба кинозали. «Ҳаракатдаги куч». Бадиий фильм.
23.35 "Таҳлилнома" (рус тилида)
00.05-00.10 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30-канал

8.05 Ҳужжатли кино соати.
9.00, 13.05, 18.00, 20.10, 01.55 — «ТВ-ҳамкор», «Метеохабар».
9.25 Болалар канали.
10.00 «Киноэртаклар».
11.20 «Коинот назорати». Болалар учун сериал.
11.45 «Ўйинчоқлар уйи». Компьютер ўйинлари ҳақида дастур.
12.00 «Тушки кино».
14.10 «Мактаб ўқитувчиси». Телесериал.
15.00 «Ҳали намойиш этилмаган премьера».
16.45 «Келинг, танишайлик».
17.15 Мультфильмлар.
18.20 «1/52». Спорт шарҳи.
18.30 «Пляж». Саргузашт сериал.
19.20 «Махфий ҳужжатлар». Сериал (АҚШ).
20.35 «Клип-совға».
21.30, 23.15 — «30-каналда якшанба кинооқшоми».
01.05 «Вероника салони». Комик сериал.
01.35 Тунги мусиқий канал.

Заҳириддин Муҳаммад Бобур:

«БОРИ ЭЛГА ЯХШИЛИҒ ҚИЛҒИЛ...»

Тарихда бир юртдан иккинчи бир юртга бориб ҳукмронлик қилган зотларнинг ўша халқ ҳурматини қозониши, улар орасида яхши ном қолдириши камдан-кам учрайдиган, ноёб ҳодиса. Не ажабки, аждодларимиз орасида шундай маърифат соҳиблари мавжуд. Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг Ҳиндистондаги фаолияти бунга ёрқин далилдир. Бу буюк сиёсатдонлар ва тарихчилар томонидан кўп марталаб эътироф этилган ҳақиқатдир. Хўш, Бобурнинг бундай юксак эътирофга сазовор бўлишининг бош омили нимада эди? У ҳинд халқи учун қандай хизматларни қилганки, Ҳиндистонда бу улуғ сулоланинг номи бугунги кунгача юксак эҳтиром билан тилга олинади? Бизнингча, бунинг сабабларини қуйидагича изоҳлаш мумкин.

Биринчидан, Бобур ва унинг авлодлари минбаъд Ҳиндистонни талаш ва унинг бойликларини ташиб кетиш мақсадида бўлмаганлар. Аксинча, Бобурийлар сулоласи ҳукмронлик қилган қарийб уч ярим асрлик вақт мобайнида бу юртда улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Жавоҳарлаъл Нерунинг «Бобурнинг Ҳиндистонга келиши туфайли Ҳиндистонда буюк ўзгаришлар содир бўлди, санъатда, ҳаётда, меъморчиликда ва маданиятнинг бошқа соҳаларида янгича тараққиёт юз берди» деган фикрлари ҳам шундан далолат беради.

Бу ҳақда Бобурнинг ўзи шундай ёзган эди: **«...Нечукким, «Зафарнома»да Темурбекнинг «масжиди сангин» иморатини қилурда Мулла Шариф мундоқ муболаға била битибдуркым, Озарбайжон ва Форс ва Ҳиндустон ва ўзга мамолик сангтарошларидин ҳар кунда икки юз киши масжидда иш қилурлар эди. Бир Аграда ушбу Аграниниг сангтарошларидин менинг иморатларимда ҳар кунда олти юз саксон киши иш қилурлар эди. Яна Аграда ва Секрида ва Биёнада ва Дулпурда ва Гувалёрда ва Кўлда минг тўрт юз тўқсон бир сангтарош ҳар кунда менинг иморатимда иш қилурлар эди...»**

Бобурнинг мазкур сўзлари унинг бунёдкорлик борасида улуғ бобоси Амир Темур Соҳибқирондан ўрнак олганлигини кўрсатади. Бобур ва унинг авлодлари томонидан бaрпо этилган Деҳлидаги Ҳумоюн мақбараси, Қизил Қалъа ансамбли, Жоме масжиди, Аградаги қалъа, Тожмаҳал, Фатҳпур Шекрий шаҳри, Секандарадаги Акбаршоҳ мақбараси, Лахўрдаги қалъа ва бошқа иншоотлар Ҳиндистоннинг кўркига кўрк қўшиб келмоқда. Орадан уч ярим асрга яқин муддат ўтган бўлса-да, бу обидалар аждодларимизнинг юксак маънавиятидан дарак бериб турибди.

Иккинчидан, Бобур ҳинд халқининг миллий урф-одатларини, эътиқодини ва маданиятини ҳурмат қилган. Зинҳор-базинҳор уларга нописандлик билан қарамаган. Фарзандларини ҳам шу руҳда тарбия қилган. Бобурнинг ўғли Ҳумоюнга ёзган махфий васиятномасидаги қуйидаги сўзлар ҳам шунга далолат қилади: **«Эй фарзандим, Ҳиндистон мамлакати турли мазҳаблардан маъмур бўлган (ташкил топган). Оллоҳ Таоло Сизга буни каромат этди. Сиз мазҳабларни ёмон кўришдан дилингизни пок тутинг. Ҳар мазҳабнинг тариқаси(йўли)га адолат қилинг. Хусусан, Ҳиндистоннинг қалбини қўлга киритаман, десангиз, сигир сўймоқдан ўзингизни тийинг. Бу яхшилигингиз эвазига шу вилоят аҳлининг қалби сизга яқин бўлади».**

Учинчидан, Бобур ва унинг авлодлари салтанатни бошқаришда адолат тамойилларига тўла амал қилишган. Зеро, ҳар қандай мамлакат сиёсати адолатга асослангандагина халқнинг эҳтиромига сазовор бўлади. Ҳазрат Бобур мазкур васиятномада яна шундай ёзади: **«Қўлингиз остидаги ҳар қавмнинг ибодатгоҳларини ва муқаддас жойларини хароб этманг. Шундай одилликни ихтиёр қилингки, подшоҳ раиятдан ва раият подшоҳдан осуда бўлсун. Исломнинг тараққиёти эҳсон қиличидан яхшироқ бўлади, зулм тиғидан эмас».**

Тўртинчидан, Бобур мамлакатни идора қилишда улуғ аждодларнинг, хусусан, Амир Темур Соҳибқироннинг бошқарув услубидан ўрнак олган. Аждодларига ҳам шундай иш юритмоқни насиҳат қилган. Ҳумоюн Мирзога ёзилган «Махфий васиятнома»да **«Салтанатнинг жисми турли маразлардан тинч бўлсин. Подшоҳлик ишларини пухта қилиш учун ҳазрат Амир Темур Соҳибқироннинг ишларини кўз олдингизда тутинг»** - деб таъкидланади. Албатта, салтанат бошқарувида улуғ аждодлар тажрибаларига суяниш, уларнинг қилган ишларидан ибрат олиш яхши натижаларга олиб келган. Бу эса бобурийлар салтанатининг бардавомлилигини таъминлаган.

Фақатгина шоҳ бўлганида, эҳтимолки, унинг номи бу қадар юксак мақомда турмаган бўлар эди. У ижодкор эди. Серқирра истеъдод соҳиби эди. Унинг мумтоз адабиётнинг деярли барча жанрларидаги лирик шеърлари қарийб беш асрдан буён мухлислар томонидан севиб мутолаа қилиниб келинмоқда. Унинг шеърлари ўзининг фалсафий теранлиги, бадиий баркамоллиги билан алоҳида ажралиб туради. Шоир ўз шеърларида инсонни асл моҳиятини унутмасликка, дунёга очиқ кўз билан қарашга даъват этади.

Давлатқа етиб меҳнат
элин унутма,
Бу беш кун учун
ўзингни асру тутма.

Бобурнинг таъкидлашича, шеърдан мурод - унинг ҳар бир лафзида «баҳри моний», яъни, маънолар денгизи мавж урмоғи лозим. Юксак маънавий-маърифий мазмунга эга бўлмаган сўз қанчалик чиройли бўлса-да, ундан кишиларга ҳеч қандай наф етмайди. Шоирнинг қуйидаги байтлари шу ҳақда:

Ашъорингким, шеър
оти то бўлғай,
Табъ аҳли анга волаи
шайдо бўлғай.
Ҳар лафзидурур баҳри
маоний анда,
Ким кўрди дуреки
анда дарё бўлғай.

Бобурнинг номини жаҳонга танитган асари «Бобурнома» (Бобур «Вақойиъ» деб атаган) бўлиб, у XYI аср ўзбек насрининг юксак намунаси ҳисобланади. Асар биринчи навбатда улуғ шоир ва мутафаккир, шоҳ ва саркарда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг бир инсон сифатидаги кечинмаларини, орзу-ўйларини, дарду ҳасратларини, шодлик ва аламларини ифода этганлиги билан қимматлидир. Қолаверса, «Бобурнома» мамлакатлар тарихи, географияси, шарқ халқларининг этнографияси ҳақида бебаҳо маълумотларни берувчи қомусий асар сифатида ҳам юксак аҳамият касб этади.

Бобур бир рубоийсида «Бобурнома» («Вақойиъ») тўғрисида шундай ёзган эди:

Бу олам аро ажаб
аламлар кўрдум,
Олам элидин турфа
ситамлар кўрдум.
Ҳар ким бу «Вақойиъ»ни
ўқур, билгайким,
Не ранжу, не меҳнату,
не ғамлар кўрдум.

Бундан ташқари, Бобур Ҳазрат Навоийнинг «Мезон ул-авзон» асаридаги аруз назариясига оид фикрларини давом эттириб, «Муфассал» асарини битади. Фиқҳ (ислом қонуншунослиги)га оид «Мубаййин» асари унинг шариат аҳкомларини мукаммал билганлигидан дарак беради, шунингдек, мусиқа илми, ҳарб ишига оид ҳам асарлар битганлиги маълум. Хўжа Убайдуллоҳ Аҳрор валийнинг тасаввуф таълимотига оид «Волидия» асарини юксак фасоҳат билан таржима қилади.

Булар барчаси Бобурнинг катта салтанатни бошқарган адолатли шоҳ, етук саркарда бўлиш билан бир қаторда замонасидаги барча ривожланган илмларни эгаллаган қомусий аллома бўлганлигини кўрсатади.

Бобур комил инсон - шахс сифатида ҳам авлодларга ибрат бўларли ишларни амалга оширган. Инглиз олими Уильям Эрскин ўзининг «Бобур Ҳиндистонда» деб номланган асарида шундай бир воқеани келтиради. Унда таъкидланишича, Ҳиндистонни фатҳ этган Бобур лўдийлар сулоласидан қолган катта бойликни ўз аъёнлари, лашкарлари, Самарқанд, Хуросон, Қошғар ва Эрондаги ёру дўстлари ўртасида тақсим қилади. Маккаи мукаррама ва Мадинаи мунавварадаги зиёратгоҳларга ҳам ҳисса ажратади. Бойлик шундай тақсимланадики, Бобур ўзига ҳеч нарса қолдирмайди. Бу эса унинг бутун Шаркда Қаландар номи билан шуҳрат қозонишига сабаб бўлади.

Бобур қаерда бўлмасин, қандай фаолият билан машғул бўлмасин, ўзидан эзгу ном қолдиришга ҳаракат қилди. Ўзининг мардлиги, адолати ва саховати билан ном чиқарди. У бир ғазалида шундай ёзади:

Бори элга яхшилиғ
қилғилки, мундин
яхши йўқ
Ким, дегайлар даҳр аро
қолди фалондин
яхшилиғ.

Бобур бутун умр мана шу сўзларга амал қилиб яшади. Шу боис орадан беш асрдан зиёдроқ муддат ўтган бўлишига қарамасдан унинг муборак номи авлодлар томонидан юксак эҳтиром билан тилга олиниб келинмоқда.

Нурбой АБДУЛ ҲАКИМ,
ЎзФА Алишер Навоий номидаги тил ва адабиёт институти докторанти.

«Бобур - дилбар шахс. Уйғониш даврининг типик ҳукмдори, жасур ва тадбиркор киши бўлган. У санъатни, адабиётни севар, ҳаётдан завқланишни яхши кўрарди».

Жавоҳарлал НЕРУ.

ҒАЗАЛ

Ким кўрубдур, эй кўнгул, аҳли жаҳондин яхшилиғ?!
Кимки ондин яхши йўқ, кўз тутма ондин яхшилиғ?!

Бу замонни нафй қилсам, айб қилма, эй рафиқ,
Кўрмадим ҳаргиз, нетойин, бу замондин яхшилиғ.

Дилраболардин ямонлиқ келди маҳзун кўнглума,
Келмади жонимға ҳеч ороми жондин яхшилиғ.

Эй кўнгул, чун яхшидин кўрдунг ямонлиқ асру кўп,
Эмди кўз тутмоқ не, яъни ҳар ямондин яхшилиғ.

Бори элга яхшилиғ қилғилки, мундин яхши йўқ,
Ким дегайлар даҳр аро қолди фалондин яхшилиғ.

Яхшилиқ аҳли жаҳонда истама Бобур каби,
Ким кўрубдур, эй кўнгул, аҳли жаҳондин яхшилиғ.

РУБОИЙЛАР

Аҳбоб, йиғилмоқни фароғат тутунгиз,
Жамъиятингиз борини давлат тутунгиз.
Чун гардиши чарх бу дурур, тенгри учун,
Бир-бирни неча куни ғанимат тутунгиз.

***

Кўнгли тилаган муродига етса киши,
Ё барча муродларни тарк этса киши.
Бу икки иш муяссар ўлмаса оламда,
Бошини олиб бир сориға кетса киши.

***

Бобурни бурун маҳрами асрор эттинг,
Васлингға бериб йўл, ўзунгга ёр эттинг,
Охир бординг, доғи ани зор эттинг,
Ҳижрон алами билан гирифтор эттинг.

Ҳар тўғрида

МАШИНА ЎҒРИСИ

АҚШнинг собиқ президенти Рональд Рейганнинг набираси 20 ёшли Камерон Рейган Лос-Анжелосга яқин шаҳарчада машина ўғриси сифатида қўлга тушди.

Ёш Рейган Рамон Лопес исмли ўртоғи билан полицияга тасодифан тушиб қолишди. Улардан бири кўчадаги бир йўла учта машинани олиб қочишга ҳаракат қилаётганида кўча қўриқчиларининг нигоҳини тортди. Полиция ҳар иккаласини маҳкамага олиб келганида уларнинг ёнидан бу ердан узоқ бўлмаган жойдаги машиналардан ўғирланган эҳтиёт қисмлар чиқди.

Президентнинг невараси суд жараёнигача ўн беш минг доллар эвазига вақтинча озод қилинди.

КАЛЕНДАР ҚАЧОН ПАЙДО БЎЛГАН

Маълум бўлишича, дастлабки календарь 1709 йилда «Умумий календарь» номи билан тайёрланган. Петр I ўзи буни нашрга тайёрлашга бош-қош бўлган. Мақолаларни текшириб, баъзи қўшимчалар билан тўлдирган. Шундан кейин кўп ўтмай яна битта календарь чиқарилган. У генерал-фельцейхмастер Яков Брюс томонидан тайёрланган. Бунда Қуёш ва Ойнинг чиқиши ва ботиши, кун тутилиши, сайёраларнинг ҳаракатлари ва ҳатто об-ҳаво, ҳосилдорлик, касалликлар ва урушлар ҳақида башорат қилинган эди.

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

Республика Кўчмас мулк биржаси Сиз азизларни 1999 йил 25 феврал куни соат 11.00 да Республика Биржалар марказида ўтказиладиган навбатдаги

КИМОШДИ

савдосига таклиф этади.

Савдога қуйидаги Автомобилларга ёқилғи қуйиш шохобчалари ва автотранспорт воситалари қўйилмоқда:

1. **Навоий вилояти Навоий тумани Хазара қўрғонида жойлашган 3-сонли АЁҚШ.**
Бошланғич баҳоси 8626,8 минг сўм.
2. **Бухоро вилояти Олот туманида жойлашган 12-сонли КАЁҚШ.**
Бошланғич баҳоси 11671,8 минг сўм.
3. **Бухоро вилояти Ғиждувон шаҳрида жойлашган 16-сонли АЁҚШ.**
Бошланғич баҳоси 1578,4 минг сўм.
4. **Самарқанд вилояти Ургут шаҳрида жойлашган 79-сонли АЁҚШ.**
Бошланғич баҳоси 2206,6 минг сўм.
5. **Тошкент шаҳри Айланма йўлида жойлашган 120-сонли АЁҚШ.**
Бошланғич баҳоси 6967,9 минг сўм.
6. **Навоий вилояти Қизилтепа тумани Ўртачўл массивида жойлашган 4-сонли КАЁҚШ.**
Бошланғич баҳоси 1530,0 минг сўм.
7. **Волга ГАЗ-24 русумли, давлат рақами 77-91 бўлган, 1974 йилда ишлаб чиқарилган автомашина.**
Бошланғич баҳоси 100,0 минг сўм.
8. **Волга ГАЗ-24 русумли, давлат рақами 10 АС 428 бўлган, 1978 йилда ишлаб чиқарилган автомашина.**
Бошланғич баҳоси 80,0 минг сўм.
9. **УАЗ-469 русумли, давлат рақами 10 АС 455 бўлган, 1973 йилда ишлаб чиқарилган автомашина.**
Бошланғич баҳоси 85,0 минг сўм.

Мазкур Автомобилларга ёқилғи қуйиш шохобчалари ва автотранспорт воситаларига қизиқиши бор ишбилармон ва тадбиркор юртдошларимиз, хорижлик сармоядорлар Республика Кўчмас мулк биржасига мурожаат қилишлари мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 8 уй. Ўзбекистон Биржалар маркази биноси, 3-қават 28- ва 29-хоналар.
Телефонлар: 136-15-28, 136-28-75. Ички: 153,154,162.
Факс: 136-26-26.

АЖАБТОВУР МУСОБАҚАЛАР

Маълумки, чет элларда азборойи ном чиқариш учун ғаройиб мусобақалар ўтказиб турилади. Қуйида ана шундай ажабтовур мусобақалардан баъзиларини ҳавола қиламиз.

Калифорниялик бир йигит тонг отгандан кун ботгунга қадар ўртача катталикдаги 367 та олмани жиғилдонига урган. Унга ўчакишган канадалик бошқа йигит эса ярим соат ичида тўртта кир совунни ғажиб еб қўйган.

Лондонлик 20 яшар Том Хили деган талаба қўл сиқишдан «жаҳон рекорди»ни янгилаган. 9 соату 15 минутда у 9002 та одам билан шу тахлит кўришиб чиққан ва бошқа ватандоши ўрнатган (10 соату 10 минут ичида 9001 та қўл) рекорддан ўзиб кетган.

***

АҚШнинг Саузерн Бич шаҳрида ҳатто оёғи билан пианино чаладиганлар танлови ўтказилди.

***

Сидней радиоси мухбири Фрод Дарбин яқинда бўлиб ўтган бир антиқа мусобақада 41 соат бетўхтов тишини тозалаган, бунда ўн битта чўткани яроқсиз ҳолга келтирган.

***

Африка университетларидан бирининг ўн олти талабаси бир чақирим масофага 31 минуту 46 секунд ичида югуриб жаҳон рекорди ўрнатишганини овоза қилишди. Енгил атлетикадан бохабар одам бунақа тошбақа юришнинг жаҳон рекордига нима алоқаси бор экан, деб таажжубланиши мумкин. Гап шундаки, талабалар оёқда эмас, балки қўлда югуришган экан.

***

Бўкиб овқат ейиш мусобақалари кўп минг йиллар илгари ҳам бўлган. Ҳозир бунақанги ўйинлар баъзи давлатларда ҳар йили ўтказилади.

Одатда мусобақа тугагач, ўласи бўлиб қолган кўпгина иштирокчиларни замбилга солиб касалхонага олиб кетишади. Масалан, гаагралик Питер Лоун 3 соат ичида 2 кило макарон, 2 та товуқ, 3 та товуқ қовурмани паққос туширган. Сиднейлик Альфред Ребной 24 минут ичида 82 та тухумни ютиб қўйган. Италиялик Карол Пери 2 соатда 10 метр колбаса еган.

***

Ҳиндистонлик бир фақир одам 105 кун овқат емай донг чиқарган. Бошқа фақир янги «жаҳон рекорди»ни ўрнатди. У шиша синиғи тўшалган ойна қутида 63 кун ётди. «Спорт ишқибози» бу вақт ичида роса 23 килога озиб кетди.

***

Бир француз 9 соату 45 минут ҳуштак чалиб, жаҳон чемпиони бўлди.

А.АЛИЕВ тайёрлади.

Тақдирлардан сўзлар юлдузлар

ҚЎЙ. Ушбу ҳафта давомида сизни ёқимли ва мароқли онлар кутмоқда. Сешанба молиявий жиҳатдан унумли ўтади. Икки кун давомидаги янги хушхабарлар сизни ғаройиб учрашувлар сари етаклайди. Якшанбада ижод чўққисининг энг юқори поғонасида бўласиз.

БУЗОҚ. Сешанбада режалаштирилган харидларингизнинг бари унумли кечади. Жума куни кўнглингизга яқин киши билан учрашиш насиб этади.

Дам олиш кунларини дўстлар даврасида ўтказинг.

ЭГИЗАКЛАР. Келгуси ҳафтадаги жума кунининг бироз «инжиқ» келишини айтмаганда, қолган кунларингиз омадли кечади. Сиз кутган учрашув ва мулоқотларнинг ҳаммаси сиз билан бирга бўлади. Дам олиш кунини оилангиз даврасида сермазмун ўтказасиз.

ҚИСҚИЧБАҚА. Келаётган ҳафта сиздан соғлиққа кўпроқ эътибор беришни тақозо этади. Чоршанбадаги хушхабар кайфиятингизни кўтарса, пайшанбадаги айрим зиддиятлар бунга тўғаноқ бўлишга «ҳаракат» қилади. Якшанбадаги тотли лаҳзалар дам олиш кунларингизни янада мароқли қилади.

АРСЛОН. Ҳафта давомида ҳушёрликни бўшаштирмаган маъқул. Имкон қадар турли зиддиятларни бартараф этишга ҳаракат қилинг. Яхши муомала бу зиддиятларни осон кечиши учун калит бўлиб хизмат қилади. Пайшанба ажойиб хушхабарнинг гувоҳи бўласиз.

ПАРИЗОД. Муҳим хушхабар билан бошланган ушбу ҳафтада кайфиятингизни кўтарувчи воқеалар талайгина бўлади. Жума кунидаги баъзи зиддиятлардан ўзингизни узоқроқ олиб юрганингиз маъқул. Дам олиш кунини яқин дўстингиз билан ўтказасиз.

ТАРОЗУ. Ҳафтанинг биринчи ярмини муросаю-мадора билан ўтказишга тўғри келади. Акс ҳолда ноқулай вазиятларга дуч келишга тўғри келади. Жума куни моддий даромаддан баҳраманд бўлиб, якшанбада лаззатли онларни бошингиздан кечирасиз.

ЧАЁН. Келаётган ҳафтанинг дастлабки икки куни давомида ажойиб-ғаройиб учрашувларда қатнашиб, ширин суҳбат эгалари билан учрашасиз. Лекин эҳтиёткорликни асло эсдан чиқарманг, акс ҳолда хурсандчилик орқасидаги айрим нуқсонлар сизни чўчитиб қўйиши мумкин.

ЎҚОТАР. Кўзлаган ишларингизни амалга ошириш борасида душанба, жума жуда қулайдир. Чунки бу кунларда ижодий фаолиятнинг энг баланд чўққиларида бўласиз. Сешанбада моддий даромад соҳибига айланасиз.

ТОҒ ЭЧКИСИ. Келгуси ҳафта сиз учун унчалик ранг-баранг ўтмасада, одамлар билан ширин муомалада бўлиш сиз учун янги-янги дўстларни орттиришга ёрдам беради. Дам олиш кунларини тоза ҳавода ўтказинг.

ҚОВҒА. Бу ҳафтанинг ажойиб-ғаройиботлари сизни ҳар кунги кайфиятингизни «аъло» даражада бўлишига ёрдам беради. Сешанбада сиз кутган хат-хабар келади. Дилингизда янги ҳис туйғулар пайдо бўла бошлайди. Балки бу баҳордан дарақдир.

БАЛИҚ. Бошланадиган янги ҳафта сиз учун ҳам осойишта кечади. Баъзи келишмовчиликлар туғилиб қолса, асабийлашманг. Фақат кучли ирода бунинг енгил ўтишига ёрдам беради. Хуллас барчасини яхши кунлар умиди ила ҳал этинг.

Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси муассис ИШОНЧ

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85--66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01. Наманганда - 6-22-10. Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида- 5-19-11. Қумқўрғонда - 54-3-58.

Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 22.00

Буюртма Г— 0113. Нусхаси — 17.395.

1 2 3 4 5 6